

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

Herečka činohry NDM

**Aneta Kaluža
Klimešová**

OPERA

Ondřej Havelka opět v NDM!
Režiruje operu ŠARLATÁN

ČINOHRA

Tuhle noc bude všechno jinak
Česká premiéra hry DISCOTECA PARAISO

BALET

ČISTÁ RADOSTance nabídne
pět tváří tance v jednom večeru

MUZIKÁL

Připravujeme muzikál ELISABETH
podle příběhu císařovny Sissi

GALA
VEČER

2024/2025

- JEDEN VEČER
- DVĚ DIVADLA
- ČTYŘI SOUBORY

7. a 8. září 2024

Divadlo Antonína Dvořáka
Divadlo Jiřího Myrona

SLOVO ŘEDITELE DIVADLA

Vážení a milí přátelé,

na titulní straně tohoto již 68. čísla našeho časopisu nás milým úsměvem vítá Aneta Kaluža Klimešová v nové, 106. sezóně Národního divadla moravskoslezského. V sezóně, pro kterou jsme zvolili motto **PROMĚNY A KONSTANTY**. V sezóně 2024/2025!

Aneta sedí v zatím prázdné šatně foyeru Divadla Jiřího Myrona, který opět po letním prázdninovém klidu ožije ruchem našich návštěvníků – Vás, milých diváků dychtivých nových divadelních zážitků. Málokdo si uvědomí, že se ten velkorysý moderní vstupní foyer Divadla Jiřího Myrona, spolu s kavárnou Národní dům a slavnostním sálem, nachází v nejstarší ze všech budov, které Národní divadlo moravskoslezské užívá. V červnu tohoto roku jsme si připomněli již **130. výročí otevření této budovy, původně českého Národního domu**. Zatímco jeho vnější podoba zůstala téměř nezměněna (a po poslední rekonstrukci se na fasádu vrátil i nápis Národní dům), jeho interiéry prošly velkými proměnami. Kontinuálně však plní účel kulturního stánku. **Již 130 let se zde hraje divadlo!** A hrát se bude po celou sezónu nejen zde, ale i ve dvou dalších našich divadlech!

Dramaturgické plány všech čtyř uměleckých souborů jsou velkým příslibem silných divadelních zážitků rozličných žánrů a formátů. Vedle repertoárových konstant, které se po delší přestávce vrací v nové podobě na naše jeviště, uvidíme řadu titulů v Ostravě dosud neuvedených a některé z nich se objeví v české či světové premiéře. Hned měsíc říjen přinese celkem tři premiéry třech uměleckých souborů.

První premiéra sezóny patří souboru opery. Poprvé v Ostravě bude uvedena opera **Šarlatán** brněnského rodáka Pavla Haase (1889–1944), jednoho z nejoblíbenějších a nejperspektivnějších žáků Leoše Janáčka. Skladatel byl starším bratrem slavného herce Huga Haase (1901–1969). Možná nevíte, že ve svých hereckých začátcích byl Hugo Haas v sezóně 1923/1924 v angažmá v našem divadle. A jak je dále možné dohledat v našem on-line divadelním archivu (www.divadelniarchiv.cz), do Ostravy se ve třicátých letech Hugo Haas pravidelně vracel jako host. V té době byl již člen činohry pražského Národního divadla a zároveň velká populární hvězda československého filmu. Naposledy hrál v Ostravě v našem divadle 6. března 1938, jen necelý měsíc před světovou premiérou **Šarlatána**. Ta se uskutečnila 2. dubna 1938 v Brně v budově dnešního Mahenova

divadla. Naše nastudování je teprve druhou inscenací tohoto pozoruhodného díla v Česku. V roce 1997 byla opera uvedena ve Státní opeře Praha, avšak pouze koncertně. Nastudováním **Šarlatána** tak zároveň završujeme triptych Opery terezínských skladatelů, který je jako celek naším dalším příspěvkem k Roku české hudby 2024. Všechny tři v triptychu uvedené skladatele (vedle Pavla Haase to byli Hans Krása a Viktor Ullmann) spojuje nejen jejich generační blízkost a silné sepětí s hudebním a kulturním životem první Československé republiky, ale také tragický závěr jejich životů. V průběhu let 1941 a 1942 byli díky svému židovskému původu postupně deportováni do ghetta v Terezíně a odtud posláni **16. října 1944 stejným transportem do koncentračního tábora Osvětim**. Zde byli hned po příjezdu zavražděni v plynové komoře. Číslice 4, poslední v datu 1944, je zde tragickým mementem ztráty podstatné části české kulturní elity. I to je Rok české hudby 2024.

Balet ve své první letošní premiéře s názvem **ČISTÁ RADOSTance** představí 5 choreografií 5 tvůrců. A vedle čtyř renomovaných choreografů, kterými jsou **Jiří Kylián, Itzik Galili, Justin Peck a Marco Goecke** (jehož práci uvidíme v Ostravě poprvé), se v této společnosti ocitá jedna mladá žena: **Lea Bessoudo Greck** stojící na začátku své kariéry, která připraví choreografii na hudbu Bedřicha Smetany. Naše volba padla na **Šárku**, třetí z cyklu symfonických básní **Má vlast**. Bude to bezesporu zajímavý pohled mladé francouzské umělkyně, která již téměř 10 let žije v Izraeli, kde je její umělecká činnost spojena se souborem Kibbutz Contemporary Dance Company. Se Smetanovou hudbou se Lea setkává jako choreografka již podruhé. V minulé sezóně připravila s naším baletním souborem choreografii pro obnovené nastudování opery **Čertova stěna** a věřím, že si opět bude se Smetanou velmi rozumět.

Událostí slibuje být i činoherní česká premiéra hry **Discoteca Paraiso** renomovaného německého dramatika Rolanda Schimmelpfenniga. Pozoruhodný text – navíc v inscenaci tak kreativního režiséra, jakým je **Tomáš Svoboda**.

Naše 106. sezóna, sezóna proměn a konstant začíná! Věřím, že Vám v naší společnosti bude dobře a budete mít mnoho důvodů, proč se k nám často vracet! **Bude to opět velká divadelní jízda a bude stát za to!**

Těšíme se na Vás!

V úctě Vás

Jiří Nekvasil

OPERA _____ 5

ČINOHRA _____ 15

BALET _____ 25

MUZIKÁL _____ 33

EXTRA _____ 46

ATELIÉR _____ 48

PROGRAM _____ 52

PREMIÉRY

ZÁŘÍ – ŘÍJEN 2024

7. a 8. září 2024 / Divadlo Antonína Dvořáka
a Divadlo Jiřího MyronaGALAVEČER
K ZAHÁJENÍ
SEZÓNY 2024/2025

OPERA

10. a 12. října 2024 /
Divadlo Antonína Dvořáka

Pavel Haas

ŠARLATÁN

BALET

17. října 2024 / Divadlo Jiřího Myrona

ČISTÁ RADOSTance

ČINOHRA

26. října 2024 / Divadlo „12“

Roland Schimmelpfennig

DISCOTECA
PARAISO

Budte s námi i ve virtuálním světě...

Národní divadlo
moravskoslezské

ndm ostrava

Národní divadlo
moravskoslezské

ndm.ostrava

www.ndm.cz

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ (založeno 1919)

Národní divadlo moravskoslezské se sídlem v Ostravě je největším a nejstarším profesionálním divadlem v Moravskoslezském kraji a zároveň největší kulturní institucí zřizovanou statutárním městem Ostrava. Je nepřehlédnutelným centrem kulturního, duchovního, intelektuálního a společenského života občanů Ostravy a širokého okolí. Jako jediné na Moravě má divadlo čtyři umělecké soubory – operu, činohru, balet a muzikál, které hrají pravidelně na třech stálých scénách: v Divadle Antonína Dvořáka, Divadle Jiřího Myrona a Divadle „12“.

Široce rozkročená ambiciózní dramaturgie všech čtyř uměleckých souborů je vedena systematickou snahou oslovit co nejširší divácké spektrum všech generací a zájmů. Od klasického českého a světového repertoáru přes objevnou dramaturgii a současnou tvorbu až k experimentálním dílům a projektům mnohdy na hranicích žánrů. Svou úroveň se dnes Národní divadlo moravskoslezské řadí ke špičce českého divadelního umění, což dokládají jak ocenění na divadelních festivalech, tak zájem domácích i zahraničních inscenátorů, choreografů i sólistů, kteří zde hostují.

Společně s Ostravským centrem nové hudby je Národní divadlo moravskoslezské pořadatelem festivalu NODO (Dny nové opery Ostrava / New Opera Days Ostrava). Několikadenní festival poskytuje co dva roky prostor pro realizaci nových operních děl současných skladatelů. Poprvé se festival NODO konal v roce 2012, kdy se setkal s velkým zájmem účastníků i médií.

Divadlo Antonína Dvořáka

Divadlo bylo postaveno v novobarokním stylu podle návrhu vídeňského architekta Alexandra Grafa v roce 1907. Do roku 1919 v něm hrál pouze německý soubor a čeština v této budově zazněla poprvé až v roce 1919, kdy zde začalo hrát Národní divadlo moravskoslezské. Během druhé světové války utrpěla budova bombardováním a byla nutná rekonstrukce.

V roce 1948 bylo divadlo přejmenováno na Divadlo Zdeňka Nejedlého a v 50. letech došlo ke změně vnějšího vzhledu: novobarokní prvky byly nahrazeny sloupovou řadou v průčelí, kterou můžeme vidět dodnes. Od roku 1990 nese tato budova název Divadlo Antonína Dvořáka. Při rekonstrukci v letech 1999–2000 došlo také k uzavření loubí před hlavním vstupem, které je dnes součástí interiéru.

Dominantními barvami interiéru jsou červená, bílá a zlatá. Divadlo Antonína Dvořáka je domovskou scénou souboru opery, hrají zde i soubory činohry a baletu. Hlediště divadla po rekonstrukci na přelomu tisíciletí pojme 517 diváků.

Divadlo Jiřího Myrona

Původně český Národní dům byl postaven v roce 1894 podle projektu Josefa Srba v novorenesančním stylu. V letech 1908–1919 zde působilo první stálé české ostravské profesionální divadlo. Když bylo v roce 1919 založeno Národní divadlo moravskoslezské, přesunulo se zpět do budovy Městského divadla. Po okupaci Československa se do Městského divadla vrátili Němci a Češi se přesunuli do Národního domu, který musel být zásadně zrekonstruován.

Po druhé světové válce byla budova přejmenována na Lidové divadlo (1945), od roku 1954 nese název Divadlo Jiřího Myrona. Zásadním datem byla noc ze 6. na 7. prosince 1976, kdy divadlo vyhořelo. Po rozsáhlé rekonstrukci a dostavbě bylo opět otevřeno v roce 1986. Na podzim roku 2017 započala další rozsáhlá rekonstrukce DJM, která byla dokončena na jaře 2019.

Dominantní barvou interiéru divadla je okrová a hlediště disponuje kapacitou 615 diváků. Divadlo Jiřího Myrona je domovskou scénou souboru muzikálu, účinkuje zde rovněž činoherní a baletní soubor.

Divadlo „12“

Divadlo „12“ je od 100. sezóny komorním divadelním prostorem Národního divadla moravskoslezského. Slavnostní otevření se uskutečnilo dne 16. září 2018. Scéna se nachází v areálu budov Divadla Jiřího Myrona na třídě Čs. legií 12 v prostorách, kde dříve bývala Občanská záožna.

Divadlo tvoří dva prostory – mimo divadelní sál je to také divadelní bar Ve Dvanáctce. Autorem architektonické studie byl architekt Jiří Stejskalík. Toto divadlo pro 60 diváků nabízí velmi intimní atmosféru a jedinečný intenzivní kontakt mezi hercem a divákem. Je místem pro inscenace a aktivity všech souborů NDM i pro další experimentální divadelní projekty na pomezí žánrů.

opera

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2024/2025

Pavel Haas (1899–1944)

ŠARLATÁN

Opera o třech jednáních a sedmi obrazech z roku 1937

Libreto volně inspirované historickým románem Josepha Wincklera (1881–1966) Doktor Eisenbart z roku 1928 napsal Pavel Haas

Hudební nastudování: Jakub Klecker

Režie: Ondřej Havelka

Premiéry 10. a 12. října 2024 v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými tituly

Inszenace je nastudována v rámci dramaturgické řady Opery terežinských skladatelů

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury

Giacomo Puccini (1858–1924)

TURANDOT

Opera o třech dějstvích z roku 1924

Libreto inspirované stejnojmennou hrou

Carla Gozziho (1720–1806) z roku 1762

napsali Giuseppe Adami (1878–1946)

a Renato Simoni (1875–1952)

Hudební nastudování: Marek Šedivý

Režie: Rocc

Premiéry 19. a 21. prosince 2024 v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v italském originále s českými

a anglickými tituly

Pauline Viardot (1821–1910)

POPELKA

(Cendrillon)

Opéra comique o třech dějstvích

z roku 1904

Libreto Pauline Viardot

Režie: Gabriela Petráková

Premiéry 6. a 8. února 2025 v Divadle „12“

Uvádíme v českém přebásnění Juraje Čiernika

Inszenace je nastudována ve spolupráci

s Fakultou umění Ostravské univerzity v rámci

projektu Operní akademie Ostrava

Nino Rota (1911–1979)

FLORENTSKÝ SLAMĚNÝ KLOBOUK (Il cappello di paglia di Firenze)

Hudební fraška o čtyřech dějstvích a pěti

obrazech z roku 1945

Libreto inspirované komedií Eugèna Labiche

(1815–1888) a Marca-Michela (1812–1868)

Un chapeau de paille d'Italie z roku 1851

napsali Nino Rota a Ernesta Rota Rinaldi

(1880–1954)

Hudební nastudování: Marek Šedivý

Režie: Jiří Nekvasil

Česká premiéra 13. března

a druhá premiéra 15. března 2025

v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v italském originále s českými

a anglickými tituly

Georg Friedrich Händel (1685–1759)

JULIUS CAESAR V EGYPTĚ

(Giulio Cesare in Egitto)

Barokní opera o třech dějstvích z roku 1724

Libreto podle staršího libreta Giacoma

Francesca Bussaniho (1640–1680), které bylo

zhudebněno v roce 1676 Antoniem Sartoriem

(1630–1680), napsal Nicola Francesco Haym

(1678–1729)

Dirigent: Roman Válek

Režie: Jiří Nekvasil

Premiéra 19. června 2025

v Divadle Antonína Dvořáka

Uvádíme v koprodukcii s Hudebním festivalem

Znojmo a se souborem Czech Ensemble Baroque

Hudební festival Znojmo

Opera NDM je na Facebooku:
Opera Národního divadla moravskoslezského

PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY – Barbora Garzinová (Lapák),

Doubravka Novotná (Bystrouška), Klára Hlůšková (Kohout),

sbor opery NDM a Magdaléna Rovenská (Chocholka)

Foto Martin Popelář

REPERTOÁR OPERY (ZÁŘÍ – ŘÍJEN 2024)

Leoš Janáček
PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY
Hudební nastudování: Marek Šedivý
Dirigent: Adam Sedlický / Marek Šedivý
Režie a choreografie: Itzik Galili
11. 9. (18.30), 18. 9. (18.30), 26. 9. (18.30),
29. 10. (18.30)

Antonín Dvořák
RUSALKA
Hudební nastudování: Jakub Klecker
Dirigent: Adam Sedlický / Marek Šedivý
Režie: Radovan Lipus
26. 10. (18.30), 28. 10. (16.00)

Pavel Haas
ŠARLATÁN
Hudební nastudování: Jakub Klecker
Dirigent: Jiří Habart / Jakub Klecker
Režie: Ondřej Havelka
10. 10. (18.30), 12. 10. (18.30), 16. 10. (18.30),
23. 10. (18.30), 31. 10. (18.30)

Giacomo Puccini
TOSCA
Hudební nastudování: Marek Šedivý
Dirigent: Adam Sedlický / Marek Šedivý
Režie: Jiří Nekvasil
4. 9. (18.30), 21. 9. (18.30), 15. 10. (18.30)

Půl hodiny
před každým operním
představením v Divadle
Antonína Dvořáka jsou pro vás
připraveny ve foyeru 1. balkónu
**DRAMATURGICKÉ
ÚVODY**
k danému titulu!

ÚVODNÍK HUDEBNÍHO ŘEDITELE OPERY

Vážená a milí čtenáři,

minulou sezónu jsme velmi úspěšně zakončili na Národním festivalu Smetanova Litomyšl, kde náš soubor uvedl tři opery. Fotografie je pořízená z posledního představení na festivalu a zároveň naší derniéry *Čertovy stěny*. Nyní už pilně připravujeme novou inscenaci opery *Šarlatán* Pavla Haase. Moc se těším na režijní uchopení

Ondřeje Havelky a hudební nastudování Jakuba Kleckera. Nemám pochyb, že se máme na co těšit!

Pevně věřím, že se Vám naše nová sezóna bude líbit a přeji spoustu krásných zážitků v opeře!

Marek Šedivý

Marek Šedivý

Derniéra ČERTOBY STĚNY na Národním festivalu Smetanova Litomyšl – zleva Martin Gurban (Beneš), sbormistr Jurij Galatenko, Anna Nitrová (Záviš), Veronika Rovná (Hedvika), dirigent Marek Šedivý, Jiří Brückler (Vok Vitkovic), Martin Šrejma (Jarek), režisér Jiří Nekvasil, Veronika Kaiserová (Katuška), Gianluca Zampieri (Michálek), Miloš Horák (Rarach) a sbor opery NDM
Foto František Renza

UVEDLI JSME

Leoš Janáček (1854–1928)

«ROK»
«ČESKÉ»
«HUDBY»
«2024»

Lada Bočková (Bystrouška)
Foto Martin Popelář

PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY

Reprízy 11. 9. (18.30), 18. 9. (18.30),
26. 9. (18.30) a 29. 10. 2024 (18.30)
v Divadle Antonína Dvořáka

Opera **Leoše Janáčka** *Příhody lišky Bystroušky*, která se stala poslední premiérou minulé sezóny, se na prkna Divadla Antonína Dvořáka vrátila po třiceti letech. Nová inscenace režiséra a choreografa **Itzika Galiliho** připomněla rovněž sté výročí světové premiéry tohoto ikonického Janáčkovy díla a jeviště přetvořila v životem pulsující scénérii. Vedle pěvců a pěvkyní připadla řada rolí také dětem z Operního studia NDM vedeného Lenkou Živockou a rovněž členům a členkám baletního souboru. Vizuálně minimalistickou scénu Daniela Dvořáka doplnily barvitě a nápadité kostýmy Simony Rybákové a rozzářil světelný design Itzika Galiliho.

Příběh opery o svobodomyšlné a mazané lišce má kořeny v kresbách Stanislava Lolka, inspirovaných vyprávěním lesníka Augustina Koříňka. Lolkovy náčrtky pak zpracoval Rudolf Těsnohlídek, který je přetlumočil do textové podoby plné humoru a života. Janáček ve svém zpracování uplatnil svou schopnost naslouchat přírodě a převést její zvuky do hudební podoby.

„Ta zvířátka!
Léta jsem je poslouchal,
zapamatoval si jejich řeč,
u nich jsem doma!“
Leoš Janáček

Příhody lišky Bystroušky představují poutavé propojení komických prvků s filozofickými otázkami o životě a smrti a jsou dokladem toho, že i zdánlivě obyčejné příběhy mohou nést univerzální

poselství. Opera je plná kontrastů – veselí střídá melancholie, humor se prolíná s vážnými momenty a to vše je podtrženo Janáčkovou jedinečnou hudební řečí, která čerpá z moravského folklóru a ze zvuků přírody. V *Příhodách lišky Bystroušky* stvrdil svou pověst mimořádně inovativního skladatele. Jeho použití lidových motivů a schopnost přetvořit je do komplexní hudební struktury činí z této opery mimořádné umělecké dílo, které se uplatnilo na domácích i světových jevištích a patří mezi jednu ze světově nejznámějších českých oper.

Jedním z významných aspektů této opery je Janáčková práce s orchestrem, který se zde stává rovnocenným partnerem zpěváků. Orchestrální party jsou bohaté a detailní, vytvářejí komplexní hudební obraz, který podtrhuje děj a emoce příběhu. Zvláštní pozornost věnoval Janáček i rytmicke a tempu, což dodává hudbě dynamiku a živost. Opera také reflektuje

Anna Nitrová (Lišák), Doubravka Novotná (Bystrouška), děti Operního studia NDM
Foto Martin Popelář

skladatelovu fascinaci životním cyklem a přírodou. Skrze příběhy lesních zvířat se dotýká univerzálních témat, jako je smrt, znovuzrození a nekonečný koloběh života. Tato nadčasová témata činí z *Příhod lišky Bystroušky* dílo, které oslovuje diváky napříč generacemi a kulturami. „*Já osobně ji trochu vnímám jako zrcadlo, v němž se odráží živoucí krutost našeho blahobytu,*“ dodává režisér inscenace Itzik Galili.

Bystrouška na mezinárodním operním a hudebním festivalu Janáček Brno

Pouhé čtyři dny po 100. výročí světové premiéry se naše ostravská *Bystrouška* vypraví na festival Janáček Brno. V neděli **10. listopadu v 19 hodin** se v Mahenově divadle odehraje provedení této inscenace, která tak doplní bohatý festivalový program věnovaný nejen Leoši Janáčkově (od jehož narození uplynulo 3. července již 170 let), ale celému Roku české hudby 2024. (bs)

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury

SLOVO REŽISÉRA ITZIKA GALILIO

Jestli někde můžeme zakusit že náš poslední den chůze je náš den vůbec první
Jestli si někde klidně smíme vzít milost za svou
Pak se náš svět i otevře síle
Hluboké
Co přetvoří nás od podstaty
Její přítomnosti
Tanec duše a srdce
To jediné rozbouření co nás vykořeji
Jednou a provždy
Láska

Itzik Galili
(Překlad Pavel Drábek)

NDM NA FESTIVALU V LITOMYŠLI

DVĚ VDOVY na festivalu v Litomyšli
Foto František Rezníček

Máme za sebou nabitou divadelní sezónu, které dominoval Bedřich Smetana a jeho souhrnné operní dílo, jež bylo provedeno hned dvakrát v rámci **Smetanovského operního cyklu Ostrava 2024** (poprvé v březnu, podruhé v květnu). Tato mimořádná upomínka na významná výročí spjatá s životními daty Bedřicha Smetany (1824–1884) byla největším smetanovským kulturním počinem v rámci České republiky a právem zaujala jak řadu českých, tak zahraničních médií. Po dobu několika týdnů bylo Smetanovo jméno skloňováno také v souvislosti s tzv. „smetanovskými vlaky“, jež byly vypraveny z Prahy speciálně pro tuto příležitost.

Dozvuky našeho dramaturgického počínu byly patrné i na Národním festivalu Smetanova Litomyšl

(8. 6. – 7. 7. 2024), kam jsme se vydali hned se třemi operami. Představit na mezinárodním smetanovském festivalu téměř polovinu skladatelova operního díla, na jehož památku festival v roce 1946 vznikl, se stalo dalším odvážným krokem, nesrovnatelným s příspěvkem jiného souboru či divadla.

Výlet do Litomyšle si udělaly konkrétně opery *Dvě vdovy* v režii Rocca, *Braniboři v Čechách* a *Čertova stěna*, obě v režii Jiřího Nekvasila. Poslední jmenovaný titul zde měl i derniéru, ale *Branibory v Čechách* můžete vidět ještě 5. prosince 2024 v ostravské derniéře a 4. ledna 2025 je pohostinsky uvedeme v Divadle J. K. Tyla v Plzni.

Jsmo vděční, že díky pozvání festivalu a jeho skvělému zázemí se podařilo

hned trojici Smetanových oper představit i divákům, kteří neměli možnost vydat se do Ostravy na jedno z provedení v rámci cyklu. Nadšená odezva nejen směrem k inscenátorům, ale i k operám samotným pro nás byla bonusovou odměnou. (bs)

„Dvě vdovy jsou příjemnou letní pohádkou s dobrým koncem, útočí na publikum silným poryvem pozitivních emocí. Do diskuse o tom, jestli se Smetanovy opery v moderní době dají ještě vhodně a přesvědčivě inscenovat, přinášejí zásadní argument. Ano, takhle ano.“

Petr Veber, KlasikaPlus.cz

„Inscenace ostravské opery (režie Rocca) je provedena ve vkusně moderním stylu, který zachovává podstatu díla, a přitom dílo smysluplně přináší divákovi 21. století. Ve čtvrték účinkovali skvělí sólisté. Výborná operní inscenace a zároveň výborná veselá opera Bedřicha Smetany.“

Štěpán Karták, Médium.cz

„Zaslouhou dirigenta Jakuba Kleckera a pěkně sehraného orchestru se rozeznělo hned na počátku hudební nastudování agilní a dramaticky průrazné. Režie Jiřího Nekvasila zohlednila aspekty, které jeho předchůdci nechali dosud bez povšimnutí: Pomocí jemné ironie a historických paradoxů se Smetanův jevištní debut rozezněl jako ryzí operní skvost.“

Milan Bátor, KlasikaPlus.cz

HUBIČKA A DVĚ VDOVY NA OPERAVISION

Inscenace oper *Hubička*, která v nadcházející sezóně nebude na repertoáru, a *Dvě vdovy*, které budou naposledy k vidění už pouze v lednu příštího roku v Plzni, si můžete díky platformě OperaVision vychutnat neomezeně od druhé poloviny července po dobu šesti měsíců!

OperaVision je streamovací platforma pro všechny fanoušky hudebního divadla, kteří mohou z pohodlí svých domovů zdarma sledovat živé přenosy divadelních představení či jejich záznamy z operních domů po celé Evropě.

ZAPRODANEC – Martin Javorský, Tomáš Hlaváček, Canticum Ostrava, Felix Heuser, Markéta Drabina Schaffartzik, Zuzana Smrčková
Foto Martin Popelář

NODO 2024

V posledních pěti červnových dnech se v Ostravě v obou budovách Národního divadla moravskoslezského, v hale Tatran a v Divadle loutek Ostrava uskutečnilo **7. bienále festivalu nové opery a hudebního divadla – NODO / New Opera Days Ostrava**. V enormně krátkém čase bylo v Ostravě nastudováno celkem sedm operních inscenací, které zazněly výhradně ve světových nebo českých premiérách. Jedinou kontinuální přehlídku současného hudebního divadla v ČR organizuje Ostravské centrum nové hudby (OCNH) v symbióze s Národním divadlem moravskoslezským (NDM).

Festival začal 26. června novou spoluprací s divadlem **Neue Oper Wien**, jehož vůdčí postavou je dirigent **Walter Kobéra**. Ten také dirigoval „operní orchestr“ festivalu, kterým je od zahájení NODO mezinárodní **Ostravská banda**. Společným titulem bylo slavné dílo francouzského skladatele **Pascala Dusapina** *Passion*, komorní drama vášně inspirované Monteverdiho operou *Orfeus*. Inscenace putuje na podzim do Vídně.

Jedním z neočekávanějších představení byla avizovaná světová premiéra inscenace **Zaprodanec** (Opera o organizaci) **Františka Chaloupky** (1981) v režii **Rocca**. Kritikou vysoce oceňovanou futuristickou inscenací skvěle nastudoval barytonista **Felix Heuser**, sopranistky **Markéta Drabina Schaffartzik** a **Zuzana Smrčková** a tenorista **Martin Javorský**. Náročné party včetně hereckých akcí provedl sbor **Canticum Ostrava**, který připravil **Jurij Galatenko**. Orchester **Ostravská banda** posílený o členy **ONO – Ostrava New Orchestra** vedl francouzský dirigent **Bruno Ferrandis**.

Třetí den 28. června festival zamířil do alternativních prostor. V hale Tatran se odehrálo unikátní dílo autorského tandemu z Izraele: **Amira Shpilmana** (1980) a **Shiran Eliaserov** (1985). Imerzivní opera *IMPACT* pro soprán, kaskadérku, riggery, orchestr, smíšený sbor a živou elektroniku měla podtitul *Vnitřní cesta ze tmy* a autoři skrze ni nově nahlíželi na tělesnost. Diváci byli odzbrojeni neúprosnou silou gravitace a snahou účinkujících postav jí vzdorovat paralelně s pády a vzlety v lidských vztazích.

Následujícímu představení v Divadle loutek Ostrava nechyběl vtip, nadsázka i poučení: *Hořký konec Russolův*. Režisér **Petr Odo Macháček** přivezl do Ostravy tým, který na základě libreta filozofa **Petra Rezka** a jeho fiktivního příběhu o italském malíři a skladateli **Luigim Russolovi** vytvořil hravou „pochtu“ autorovi manifestu *Umění hluku* (1913). Velkou roli sehrály originální *intonarumori* – „hlučnický“, které obsluhovali **Luciano Chessa**, **Anna Clementi** a **Werner Durand**.

Večer se dvěma operami se uskutečnil také následující den 29. června. Divadlo Jiřího Myrona opanovala éterická ambientní opera *Ephemeral Pulse* newyorského skladatele **Iana Davise** (1989). Velký orchestr vedl **Petr Kotík**, sbor **Canticum Ostrava** připravil **Jurij Galatenko**. Dílem volně plynuly verše **Emily Dickinson** o věčnosti, která se skládá z dnešních dní. Zcela jiný svět nabídl svou operou s krimi zápletkou a teroristickým činem podle skutečné události *Až tu všichni budou* skladatel **Haštal Hapka** (1997). Inscenaci měl na starosti pražský tým v čele s režisérkou **Vilmou Bořkovec**, hudebního nastudování se suverénně ujal mladý dirigent **Patrik Kako**.

Festival uzavřela v Divadle Antonína Dvořáka celovečerní opera irské skladatelky **Ann Cleare** (1983) *Malé životy* (*The Little Lives*). Světovou premiéru měla v roce 2022 v rámci Mnichovského bienále. Nově operu inscenovali **Jiří Nekvasil** a **Davida Bazika**. V áriích i monolozích pěti postav uzavřených „manipulátorem“ v jednom skotském parku (fantastické pěvecké obsazení v čele s **Christopherem Robsonem**) jsme sledovali těživé osudy našich životů i celé Evropy. Operní orchestr zastoupilo osm špičkových hráčů **Ostravské bandy** a živá elektronika **Mikuláše Mrvy** a **Otakara Mičocha**. Dokonalý přehled nad hudebně náročným představením měl dirigent **Bruno Ferrandis**. (bs)

„Festival New Opera Days Ostrava už posedmé vnesl do naší operní krajiny zásadní impulzy současných podob hudebního divadla. (...) A jak je na NODO zde zvykem – všechny inscenace mají vysokou úroveň nastudování především díky dirigentům Bruno Ferrandisovi a Petrovi Kotíkovi i sboru Canticum Ostrava vedenému Jurijem Galatenkem. To vůbec není málo. Ohlasy publika v zaplněných hledištích byly nadšené.“

Helena Havlíková, Lidové noviny

EPHEMERAL PULSE – Erik Ondruš, Canticum Ostrava
Foto Martin Popelář

Pavel Haas (1899–1944)

ŠARLATÁN

Opera o třech jednáních a sedmi obrazech z roku 1937

ROK
ČESKÉ
HUDBY
2024

Opery
terezínských
skladatelů

Návrh scény Jakuba Kopeckého

Libreto volně inspirované historickým románem Josepha Wincklera (1881–1966) *Doktor Eisenbart* z roku 1928 napsal Pavel Haas

Hudební nastudování
Dirigent
Jakub Klecker
Jiří Habart /
Jakub Klecker
Režie
Scéna
Kostýmy
Sbormistr
Dramaturgie
Ondřej Havelka
Jakub Kopecký
Kateřina Štefková
Jurij Galatenko
Juraj Bajús

Osoby a obsazení:
Miloš Horák / **Pavol Kubáň** (Pustrpalk),
Soňa Godarská / **Kateřina Hebelková** (Amaranta),
Martin Javorský / **Vincenc Ignác Novotný** (Zavináč),
Václav Čížek / **Josef Moravec** (Bakalář / Zběh),
Josef Kovačič / **Josef Škarka** (Pavučina),
Robin Červínek / **Pavel Divín** (Král),
Václav Morys / **Marek Žihla** (Šereda / Muž o berlích / Hostinský),
Marek Gurbaľ / **Martin Gurbaľ** (Jochymus),
Peter Malý / **Vít Šantora** (Kýška),
Ivana Ambrúsová / **Eva Dřízgová-Jirušová** (Rozina),
Rudolf Medňanský / **Juraj Nociar** (Ohnižer / Prodavač),
Michal Kubečka / **Erik Ondruš** (Provazolezec / Městský fysikus),
Petr Urbánek / **Roman Vikovič** (Krotitel hadů)

Dále účinkuje sbor a orchestr opery NDM – koncertní mistři **Jan Šošola** a **Lucie Staňková**

Uvádíme v českém originále s českými a anglickými titulky

Inscenace je nastudována v rámci dramaturgické řady **Opery terezínských skladatelů**

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury

Premiéry 10. a 12. října 2024 v 18.30 hodin v Divadle Antonína Dvořáka

Reprízy 10. 10. (18.30), 12. 10. (18.30), 16. 10. (18.30), 23. 10. (18.30), 31. 10. 2024 (18.30), 24. 1. (18.30), 28. 1. (18.30), 4. 2. (18.30), 2. 4. (18.30), 11. 4. 2025 (18.30) v Divadle Antonína Dvořáka

V Národním divadle moravskoslezském i v nové sezóně pokračujeme s oživováním uměleckého odkazu tvůrců, jejichž životní cesty skončily předčasně a tragicky za branami koncentračních táborů. V rámci dramaturgické řady Opery terezínských skladatelů, která je dalším z příspěvků k Roku

Pavel Haas
Foto archiv

české hudby 2024, prezentujeme díla českých skladatelů, jejichž umělecké hlasy byly násilně umlčeny nacistickým režimem. Připomeňme, že v minulých letech byly v rámci cyklu s úspěchem inscenovány opery dvou autorů: *Zásnuby ve snu* Hanse Krásy a dvojice operních jednoaktovek *Rozbitý džbán* a *Císař Atlantidy aneb Odepření smrti* Viktora Ullmanna. Cílem našeho projektu je připomenout umělecký odkaz tvůrců, který byl – spolu s jejich jménem – málem vymazán z hudebních dějin, a alespoň částečně splatit dluh, který vůči těmto umělcům jako společnost máme. Není lepší cesty než uvést v život jejich zásadní hudebně-dramatická díla. Ta nám dnes slouží nejen jako doklad mimořádného tvůrčího nadání jejich autorů, ale rovněž jako živá památka na osudy zmařené bestiálním nacistickým hnutím.

Pavel Haas a jeho dílo
Završením našeho cyklu bude v říjnu (jako první operní premiéra nové sezóny) uvedení opery *Šarlatán* skladatele **Pavla Haase**, brněnského rodáka a rovněž jednoho z nejoblíbenějších a nejperspektivnějších žáků Leoše Janáčka. Narodil se do židovské rodiny a jeho hudební talent se projevil již v raném věku. Jeho otec, Zikmund Haas, byl obchodníkem s obuví, jeho matka Olga, roz. Epsteinová, byla dcerou úředníka paroplavební společnosti z Oděsy. Pavel vyrůstal v kulturně bohatém prostředí. Hudební vzdělání získal na brněnské konzervatoři, kde studoval u Viléma Petrželky a později u samotného Janáčka, jehož vliv byl pro něj klíčový. Dodejme, že bratrem skladatele byl slavný

prvorepublikový herec Hugo Haas.
Kromě opery Šarlatán je autorem mnoha dalších děl, která kombinují prvky moravského folklóru, židovské hudby a moderních kompozičních technik.
Mezi jeho významná díla patří *Smyčcový kvartet č. 2 „Z Opičích hor“* (1925) nebo již v Terezíně vzniklé kompozice, nedokončená *Symfonie pro velký orchestr* (1940–1941) a *Studie pro smyčcový orchestr* (1943). Haasova hudba je charakteristická bohatou orchestrací, výraznou melodičností a schopností propojit různé hudební styly do koherentního celku.
Jeho kariéra byla tragicky přerušena během druhé světové války. V roce 1941 byl deportován do koncentračního tábora v Terezíně, kde pokračoval v hudební tvorbě a podílel se na kulturním životě tábora. Navzdory těžkým podmínkám zde složil několik významných děl. Jeho tvorba v Terezíně je považována za svědectví nezdolné vůle a umělecké integrity tváří v tvář nepředstavitelným hrůzám.
Haasův život skončil tragicky v říjnu 1944, kdy byl mj. i s Hansem Krásou

UVÁDĚNÍ OPERY ŠARLATÁN
Premiéra opery se uskutečnila 2. dubna 1938 v brněnském Divadle Na hradbách (dnešní Mahenovo divadlo) pod taktovkou Quida Arnoldiho, který zde o pár měsíců později dirigoval též světovou premiéru baletu Sergeje Prokofjeva *Romeo a Julie*. Následně *Šarlatána* čekala dlouhá, téměř šedesátiletá pauza. V koncertním provedení se na jeviště vrátil v roce 1997, a to v pražské Státní opeře. Ve scénické podobě se pak představil o rok později na operním festivalu v irském Wexfordu a v roce 2009 v Zemském divadle Altenburg. **Naše nastudování bude tudíž první českou inscenací opery od její předválečné světové premiéry a kromě Divadla Antonína Dvořáka ji 8. listopadu uvedeme také na festivalu Janáček Brno.**

Návrhy kostýmů Kateřiny Štefkové

a Viktorem Ullmannem deportován do Osvětimi a zavražděn. **Letos tudíž uplyne 80 let od neslavně proslulého „uměleckého“ transportu a my bychom v Roce české hudby neměli opomenout ani tuto pro českou kulturu tragickou ztrátu.** Přestože byl jeho život násilně ukončen, jeho hudební odkaz žije dál a jeho díla jsou dnes oceňována za svou jedinečnou hudební hodnotu a emocionální hloubku.

Premiéra jeho jediného hudebně-dramatického opusu se uskutečnila v Divadle Antonína Dvořáka, režisérem inscenace je **Ondřej Havelka** a hudební nastudování má na starosti dirigent **Jakub Klecker**. Význam této inscenace tkví v tom, že jde o první scénické uvedení opery *Šarlatán* na českých jevištích od světové premiéry díla v roce 1938.

Šarlatán Pustrpalk a jeho léčení
Šarlatán je tragikomická opera o třech dějstvích, která byla komponována v letech 1934 až 1937. Libreto napsal sám Haas, volně inspirovaný románem německého spisovatele Josepha Wincklera *Doktor Eisenbart*. V důsledku norimberských zákonů byl však skladatel nucen zamíčet jakoukoliv spojitost s německým autorem, čímž došlo také ke změně jména hlavní postavy; z Eisenbarta se stal Pustrpalk odkazující k nejstaršímu českému středověkému dramatu *Mastičkář*. Příběh sleduje pohnutý život potulného lékaře Pustrpalka, který se pohybuje v prostředí městských trhů a střídá slavné úspěchy s trpkými prohrami. Pustrpalk je charismatický šarlatán, jenž nabízí svá zázračná léčení a léky ve snaze přežít a uživit sebe a svou družinu. Prostřednictvím konfrontací s různými postavami, jako jsou jeho manželka Rozina nebo milenka Amaranta, odhaluje opera nejen jeho odborné schopnosti, ale i lidské slabosti a morální dilemata.

Příběh je bohatý na dramatické i komické momenty, od groteskních scén plných humoru až po hluboce dojemné a tragické situace. Děj opery je zasazen do prostředí rušných tržišť, což přispívá k její živosti a dynamice. Haasovu hudbu charakterizuje její bohatá

Ondřej Havelka (* 10. října 1954) je všestranný český umělec, syn herečky Libuše Havelkové a skladatele Svatopluka Havelky. Je absolventem oboru herectví na Divadelní fakultě Akademie múzických umění v Praze (1978) a oboru operní režie na Janáčkově akademii múzických umění v Brně (1988). Šest let působil ve Studiu Ypsilon a velmi brzy se prosadil i jako filmový a televizní herec. Od studentských let se věnuje interpretaci jazzové a populární hudby 20. a 30. let 20. století jako zpěvák, tanečník a stepař. V roce 1989 začal pracovat také jako scenárista a režisér v televizi. Jako operní režisér debutoval v roce 2004 titulem *Nagano čili Hokej v opeře neboli Ostrov Hokej-do* skladatele Martina Smolky, který je spolu s Jaroslavem Duškem též autorem libreta. Pro Národní divadlo moravskoslezské inscenoval opery *Lazebník sevillský!!!* Gioacchina Rossiniho a *Bílý pán aneb Těžko se dnes duchům straší* Jaroslava Křičky. Haasova opera *Šarlatán* se stane třetí inscenací, kterou pro NDM vytvoří. V den premiéry 10. října 2024 Ondřej Havelka rovněž oslaví své 70. narozeniny.

instrumentace, prvky moravské melodiky i uplatnění modernistických kompozičních prostředků. Dílo nejen ukazuje Haasův dramatický talent, ale také odráží skladatelovu schopnost využívat rozmanité hudební i výrazové odstíny a zájem o soudobé hledání nových cest a forem operního umění. (bs)

Giacomo Puccini (1858–1924)

TURANDOT

Opera o třech dějstvích z roku 1924

Libreto inspirované stejnojmennou hrou Carla Gozziho (1720–1806) z roku 1762 napsali Giuseppe Adami (1878–1946) a Renato Simoni (1875–1952)

Hudební nastudování **Marek Šedivý**
Režie a scéna **Rocc**
Kostýmy **Belinda Radulović**
Sbormistr **Jurij Galatenko**
Dramaturgie **Juraj Bajús**

Osoby a obsazení:
Frédérique Fries / **Maida Hundeling** (Turandot), **Václav Morys** / **Jan Vacík** (Altoun), **Jozef Benci** / **Martin Gurbal'** (Timur), **Luciano Mastro** / **Mickael Spadaccini** (Kalaf), **Gabriela Deglin** / **Veronika Rovná** (Liu), **Pavel Divín** / **Sungbin Kim** (Ping), **Ondřej Koplík** / **Vít Šantora** (Pang), **Václav Čížek** / **Martin Javorský** (Pong) ad.

Premiéry 19. a 21. prosince 2024 v 18.30 hodin v Divadle Antonína Dvořáka

Během čtyř století existence opery, kdy se tento žánr různě proměňoval, rozvíjel a přetvářel, se z plejády operních skladatelů vynořilo několik jmen, která jsou dnes vnímána do značné míry jako synonyma tohoto žánru. Jedním z nejvýznamnějších operních skladatelů je bezesporu **Giacomo Puccini** (1858–1924), který italskou operu převedl z devatenáctého století do století dvacátého. Ve svých

nejznámějších dílech dokázal mimořádným způsobem propojit silnou dramatickou látku a strhující příběh s výraznými melodiemi, bohatými harmoniemi a brilantní majestátní orchestrací.

Na konci listopadu si připomeneme 100. výročí úmrtí tohoto velikána, slavného zejména díky operám, které ani po více než sto letech nemizí z divadelních prken. Vedle oper, jako jsou *Bohéma*, *Tosca* nebo *Madama Butterfly*, se divácké přízni již od své premiéry těší i *Turandot*, jež se stala autorovou labutí písní a která je stržením Pucciniho výsostného postavení v rámci italské opery. Jelikož ji Puccini nestihl před svou smrtí dokončit, tohoto úkolu se zhostil jeho žák Franco Alfano (1875–1954), a tak se mimo jiné i díky němu opera rok a půl po smrti svého autora dočkala premiéry. Záhy se z ní stala jedna z nejoblíbenějších a nejhranějších oper, v níž se spojují avantgardní prvky, disonantní harmonie a dekadentní momenty s odkazem na italské opery vrcholného romantismu.

Ačkoliv její vznik spadá již do dvacátých let 20. století, její estetika je ještě silně spjata se stoletím předchozím. Ne nadarmo se devatenáctému století říká dlouhé – jeho základní estetické prvky se volně přelily do století dvacátého. Tak jako mnoho jiných děl, i opera *Turandot* je plná fascinace exotikou, která souvisela jednak s vrcholem koloniální expanze 19. století a jednak s idealizací Východu, který se po modernizující se a industrializovaný Západ stal symbolem svobody, idylly a bájného

exotismu. *Turandot* je jedním ze zářných příkladů děl ovlivněných jednou z asijských kultur. V tomto případě šlo o Čínu, jejíž kultura nejen že utváří pozadí příběhu, ale vynořuje se rovněž v hudební složce. V ní Puccini bohatě využil prvky inspirované právě čínskou kulturou: pentatonické stupnice nebo melodické prvky typické pro čínskou hudbu pomáhají utvářet atmosféru starověkého Pekingu, kde se příběh odehrává.

Libreto opery je založené na pohádkové hře Carla Gozziho z 18. století a nese v sobě prvky romantismu i exotismu. Titulní postavou příběhu je čínská princezna Turandot, která zarputile odmítá všechny své nápadníky, a to velmi krutým způsobem: pokud uchazeči nerozluští tři princezniny hádanky, čeká je trest smrti. Problém nastává ve chvíli, kdy se objeví princ, který v Turandotině zkoušce zvítězí. Princezna se ovšem zdráhá splnit svůj slib, protože se zapřísáhla, že se bude lásce vyhýbat. Její krutost má kořeny v tragickém osudu její pramáti. Princ, ačkoliv vyhrál, nechce princeznu do nechtěného svazku nutit, a dokonce jí nabídne, že obětuje svůj život, stejně jako jeho předchůdci. Aby se tak ovšem stalo, Turandot musí do rána uhodnout jeho jméno... Nastává noc plná nervozity a napětí, zda se princezně podaří jméno tajemného prince zjistit. Na tomto místě nelze nezpomenout ikonickou tenorovou árii *Nessun dorma*, která se stala jedním z prubířských kamenů všech tenoristů a v níž princ sebevědomě očekává své vítězství. Finále slavného příběhu pokračuje v mytologickém duchu, ačkoliv úplný závěr snad můžeme označit za pohádkový.

Nadčasový příběh o nepřemožitelné síle lásky se na ostravská divadelní prkna vrací po dvaceti letech v režii **Rocca** a hudebním nastudování **Marka Šedivého**. (bs)

Giacomo Puccini v roce 1924
Zdroj Archivio Storico Ricordi

TŘI OPERNÍ KONSTANTY

Právě se rozvíjející sezóna *Proměny a konstanty* přinese zpět na divadelní prkna inscenace tří oper období romantismu, které jsou stálicemi světových operních domů a jejichž sláva již dávno překročila hranice operního žánru. Autory těchto klenotů jsou dva italské velikány Giuseppe Verdi a Giacomo Puccini a také jeden z nejproslulejších českých skladatelů Antonín Dvořák.

Ještě než se koncem tohoto roku seznámíme s novou inscenací posledního operního díla Giacoma Pucciniho, s vypuknutím nové sezóny se vrátíme k jeho strhující *Tosce*. Ta nese jméno po hlavní hrdince, již je zpěvačka Flória Tosca. Zbývajícími dvěma členy ústředního trojúhelníku jsou malíř a mileneček Toscy Mario Cavaradossi a zlovolný policejní prefekt Baron Scarpia. Děj se odehrává roku 1800 v Římě. Věčné město, jež tvoří nezapomenutelné kulisy příběhu, pociťuje dopady právě probíhajících napoleonských válek a konfliktu mezi republikánskými a monarchistickými silami. Vypjatá politická

situace se odráží i v osudech tří hlavních postav, které jsou syrově tragické, čímž odpovídají estetickým požadavkům veristického hnutí, tolik populárního na přelomu 19. a 20. století.

Premiéry ostravské *Toscy* proběhly nejprve v přímých přenosch TV Noe v únoru 2021, tedy v době nepolevující globální pandemie, kdy jsme většinu času trávili v našich domovech a spojení s uměním jsme udržovali zejména prostřednictvím obrazovek. V říjnu téhož roku se nicméně opera dočkala i živého uvedení před diváky a od té doby se na jevišti Divadla Antonína Dvořáka objevuje pravidelně. Inscenace režiséra **Jiřího Nekvasila** v hudebním nastudování **Marka Šedivého** otevírá naši aktuální operní sezónu a opět dokazuje, že *Tosca* je neopomenutelnou součástí operního světa.

Mezi konstanty světového operního repertoáru patří bezesporu také *La traviata* Giuseppe Verdiho. Tragický příběh pařížské kurtizány Violetty Valéry ohromuje a dojmá diváky již od roku 1854, kdy proběhla druhá

premiéra této opery – ta první, v předchozím roce, skladatele spíše neuspokojila a diváky pobouřila. Verdi se proto rozhodl pro několik změn. Premiéra obnovené verze už nenechala nikoho na pochybách, že bylo stvořeno mistrovské dílo.

Libreto napsal Francesco Maria Piave podle románu *Dáma s kaméliemi* Alexandra Dumase mladšího, a to na základě požadavku samotného skladatele. Udělat z umírající kurtizány hrdinku opery byl v polovině 19. století odvážný krok i pro v té době již dávno uznávaného Verdiho. Tragický příběh mladé ženy na okraji společnosti v sobě obsahuje kritiku falešné morálky takzvané vyšší společenské třídy. Pro další vývoj (italské) opery je rovněž důležité zmínit, že mnozí vidí v opeře *La traviata* první zárodky verismu, rozvinutého později v operách Pietra Mascagniho, Ruggera Leoncavalla nebo výše zmíněného Pucciniho. Inscenace režisérky **Bohuslavy Kráčmarové** v hudebním nastudování **Roberta Kružíka** se na ostravské jeviště vrací po tříleté pauze.

Už v říjnu se na repertoár vrátí také světově nejznámější česká opera, pohádková *Rusalka* Antonína Dvořáka. Strhující příběh o lásce, touze a zradě, známý syžet (jehož největším inspiračním zdrojem byla *Malá mořská vila* Hanse Christiana Andersena) a snaha o prodchnutí díla náladou Erbenových balad, to vše dělá z *Rusalky* operu, která ani po více než 120 letech od své premiéry neztrácí nic ze svého kouzla.

Tato opera pojednávající o neslučitelnosti dvou zcela odlišných světů se právem stala ikonou české operní kultury a pravidelně bývá uváděna na prestižních operních scénách po celém světě. Vzhledem k pohádkovému charakteru díla jde navíc o kus, který oslovuje publikum všech věkových kategorií. Na jevišti Divadla Antonína Dvořáka se po krátké pauze vrátí v inscenaci režiséra **Radovana Lipuse** a v hudebním nastudování **Jakuba Kleckera**. (bs)

TOSCA (2021) – Petra Alvarez Šimková (Flória Tosca),
Martin Šrejma (Mario Cavaradossi)
Foto Martin PopelářLA TRAVIATA (2018) – Veronika Rovná (Violetta Valéry),
Martin Šrejma (Alfredo Germont)
Foto Martin Popelář

MARTIN GURBAL' 50

Foto Martin Popelář, Vojtěch Bartek, Daniel Jäger, Josef Hradil

Charismatický basista **Martin Gurbal** pochází z východního Slovenska, ale již od roku 2001 je nepřehlédnutelnou stálíci ostravské operní scény. Zpěv studoval na konzervatoři v Košicích a následně na Ostravské univerzitě, kde od roku 2015 také vyučuje. Již za studií na konzervatoři se stal absolutním vítězem Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka v Karlových Varech (1996) a později získal 2. cenu v soutěži Mikuláše Schneidera-Trnavského i v soutěži Lucie Popp v Bratislavě. Nejprve byl sólistou opery v Košicích (1995–2001), odkud přešel do angažmá v opeře Národního divadla moravskoslezského v Ostravě. Stal se pravidelným hostem Národního divadla v Praze a v Brně, Slovenského národního divadla a dalších významných českých, slovenských a polských operních domů. Věnuje se též koncertní činnosti.

S Ostravou a NDM jste neodmyslitelně spjat už více než 20 let. Co vás do Ostravy přivedlo? Dovedl byste si představit žít někde jinde?

Do Ostravy mě přivedla náhoda. Můj kolega z Košic, kde jsem byl v angažmá, sem jel na předzpívání a nechťelo se mu jet samotnému, tak mě vzal s sebou. No a stalo se, že mi zde nakonec byly nabídnuty některé role v již rozběhnutých inscenacích a následně i angažmá, které jsem přijal. Po těch skoro pětadvaceti letech se už považuji za Ostraváka a nedovedu si představit, že bych žil někde jinde. Ačkoliv

jsem měl nabídky do jiných divadel, vždycky jsem si nakonec řekl, že je mi tady tak dobře, že nemám důvod odcházet. Ostrava mi vyhovuje svou velikostí, dostupností, a navíc jsou tu milí lidé, taková směska Moraváků, Poláků, Slováků, lidé jsou srdeční a vždycky byla dobrá atmosféra i tady v divadle. Takže jsem opravdu neměl nikdy důvod odejít.

Jaké jsou vaše nejoblíbenější role?

Když byl mou nejoblíbenější rolí Kecal ze Smetanovy *Prodané nevěsty*, i když musím říct, že už jsem ho zpíval tolikrát, že už bych si od něj možná zase potřeboval dát pauzu. (*Smích*) Úplným favoritem je ale určitě Vodník z Dvořákovy *Rusalky*, to je moje srdcovka. Zajímavé je, že toho jsem zpíval snad ještě častěji než Kecala, ale zatím jsem se ho nepřesýtl a pořád mě baví. Z těch světových pak ještě možná Zachariáš ve Verdiho *Nabuccovi*, ten je pro mě vždy výzva, nebo Ramfis v *Aidě*. I Revírník v *Příhodách lišky Bystroušky* je krásná role, i když velmi náročná. Z méně často uváděných oper, které mě v uplynulých letech překvapily, bych zmínil zejména *Roberta ďábla* Giacoma Meyerbeera. To byla krásná inscenace, a i když role Bertrama byla velmi náročná (a ještě k tomu ve francouzštině), moc jsem si to užil.

Máte nějaké speciální vzpomínky nebo anekdoty z vašich vystoupení, které byste chtěl sdílet?

Když jsme kdysi dělali *Modrovousův hrad* Bély Bartoka, tak se stávalo, že mezi

reprízami jsem měl i tři měsíce pauzu. Taková proluka bez oparáování znamená, že můžete snadněji na něco zapomenout. Jednou se mi stalo, že jsem v jeden moment na scéně prostě nevěděl, co dělat. Koukal jsem na dirigenta, on nic, moje partnerka na jevišti taky nic, oba dva koukali na mě, tak jsem chvíli čekal, a nakonec jsem v rámci snahy o záchranu situace zazpíval prostě: „Juditi!“ To bylo jméno hlavní hrdinky a tato zvolání se v průběhu opery opakovala často. Opět jsem se koutkem oka podíval na dirigenta, pak na partnerku, ti stále nic, tak jsem znovu zazpíval to stejné. Následně mi partnerka začala našeptávat, tak jsem zbývající část nějak od improvizoval, načež dirigent zvedl taktovku a pokračoval dál. Shodou okolností se můj výstup prakticky shodoval s tím, co jsem měl dělat, jen pan dirigent se mě po představení ptal, jestli jsem ty dlouhé dramatické pauzy dělal schválně, a já přitom jen nevěděl, která bije. (*Úsměv.*)

Která role vám aktuálně dělá největší radost?

V této sezóně se těším na návrat *Rusalky* v režii Radovana Lipuse a taky se moc těším na *Turandot*. Timur byl dokonce první rolí, kterou jsem tady v Ostravě nastudoval. Je to asi moje nejoblíbenější Pucciniho opera a je tam spousta krásného zpívání.

Děkujeme za rozhovor a přejeme všechno nejlepší!

(bs)

činohra

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2024/2025

Roland Schimmelpfennig (1967)

DISCOTECA PARAISO*Tuhle noc bude všechno jinak*

Režie: Tomáš Svoboda

Překlad: Jana Slouková

Česká premiéra 26. října 2024**v Divadle „12“**

Georges Feydeau (1862–1921)

TULULUM*„Manželé žen, které se nám líbí, jsou vždycky pitomci.“*

Režie a úprava textu: Vojtěch Štěpánek

Překlad: Josef Čermák

Premiéra 2. listopadu 2024**v Divadle Antonína Dvořáka**

Wajdi Mouawad (1968)

PTÁČCI*Novodobá bajka o rozměrech antické tragédie*

Režie: Aminata Keita

Překlad: Michal Zahálka

Česká premiéra 1. února 2025**v Divadle Antonína Dvořáka**

Molière (1622–1673) – Tomáš Svoboda (1972)

GURU TARTUFFE*Hodně budeš někde*

Režie: Tomáš Svoboda

Světová premiéra 12. dubna 2025**v Divadle Antonína Dvořáka**

Marius von Mayenburg (1972)

SOURAK NAD KRAJINOU*Za kolik by se dal prodat Hitlerův obraz?*

Režie: Vojtěch Štěpánek

Překlad: Michal Kotrouš

Premiéra 17. dubna 2025 v Divadle „12“

Pavel Klusák (1969)

ABBA / Scény z manželského života*Money, money, money – Must be funny?*

Režie: Josef Doležal

Premiéra 6. června 2025 v Divadle „12“

Federico García Lorca (1898–1936)

KRVAVÁ SVATBA*Příběh tragické lásky*

Režie: Martin František

Premiéra 14. června 2025**v Divadle Jiřího Myrona**

Činohra NDM je na Facebooku:
Činohra Národního divadla
moravskoslezského

Činohra NDM
je na Instagramu:
cinohrandm

MÉDEA – v popředí Robert Finta (Iáson), vzadu Jan Pražák (Médein syn),
Petra Kocmanová (Médea), Roman Patrik Baroš (Médein syn)
Foto Maxim Bajza

REPERTOÁR ČINOHRY (ZÁŘÍ – ŘÍJEN 2024)

Michael Frayn
BEZ ROUCHA
Režie: Vojtěch Štěpánek
21. 9. (18.30), 22. 9. (16.00), 8. 10. (18.30),
12. 10. (18.30)

Tomáš Dianiška
DEN ZÚČTOVÁNÍ
Režie: Piotr Ratajczak
3. 9. (10.00) – pro školy, 27. 9. (18.30),
9. 10. (18.30), 15. 10. (18.30)

Roland Schimmelpfennig
DISCOTECA PARAISO
Režie: Tomáš Svoboda
26. 10. (19.00) – česká premiéra,
30. 10. (19.00) – první repríza

Terrence McNally – David Yazbek
DONAHA! (Hole dupy)
Režie: Pavel Šimák
13. 9. (18.30)

Tomáš Svoboda
GOLDONI PO OSTRAVSKU
aneb Sluha dvou pánů
Režie: Tomáš Svoboda
19. 9. (18.30), 28. 9. (16.00), 13. 10. (16.00),
19. 10. (18.30)

Kamila Hladká – Václav Klemens
HORNICKÉ VDOVY
Režie: Václav Klemens
4. 9. (19.00), 5. 9. (19.00), 25. 9. (19.00),
4. 10. (19.00)

Euripidés
MÉDEA
Režie: Jakub Šmíd
3. 9. (10.00) – pro školy, 20. 9. (18.30),
27. 9. (18.30), 17. 10. (18.30)

Alena Kastnerová
O LÍNĚ BABIČCE
Režie: Tomáš Jirman
29. 9. (16.00), 6. 10. (16.00)

RODINNÉ
VSTUPNÉ

Florian Zeller
PRAVDA
Režie: Vojtěch Štěpánek
14. 9. (19.00), 15. 9. (19.00), 20. 9. (19.00),
16. 10. (19.00)

Nikolaj Vasiljevič Gogol
REVIZOR
Režie: Vojtěch Štěpánek
5. 10. (18.30)

William Shakespeare
RICHARD III.
Režie: Ivan Krejčí
24. 9. (18.30), 26. 9. (18.30), 10. 10. (18.30),
20. 10. (16.00)

Neil Simon
ZTRACENÍ V YONKERS
Režie: Janusz Klímsza
2. 10. (18.30), 3. 10. (18.30), 18. 10. (18.30)

ÚVODNÍK ŠÉFA ČINOHRY

Vážení diváci,

vítejte na prahu nové sezóny
s heslem „konstanty a proměny“. To
se v dramaturgickém plánu činohry

zjevuje ve stálém protitahu mezi
dogmatem a entropií (tedy něčím,
co je jednou provždy dáno) a naší
každodenní zvědavostí, se kterou se
neměnně obhlížíme a podrobujeme
vše experimentu změny. Ve velkých
dramatech jako *Ptáčci* nebo
Krvavá svatba můžeme sledovat, že
takovou změnou může být i nabývání
svobody, byť za cenu velmi bolestivé
ztráty dosavadního životního řádu.
Na premiérách v Divadle „12“ budete
moci zjistit, že některé věci změnit
nejdou bez ohledu na to, jak se jako
jednotlivci či společnost snažíme. A
dnes již klasické komedie *Žululum* a
Tartuffe (u nás *Guru Tartuffe*) přímo
naším neobvyklým

zpracováním ukazují, že proměny
mohou být inspirativní a osvěžující.

Doba se proměňuje, a my jsme stále
stejní? Nebo se proměňujeme my
a spolu s námi i naše doba? Ptejme se
a hledejme společně odpovědi, třeba
i takové, na kterých se neshodneme.
Neshodneme-li se my, shodnou se jiní.
Společnost, její pravidla i návyky jsou
přeci „konstantně se proměňující“.

Vojtěch Štěpánek

Alena

RICHARD III. – Michael Rozbroj (Catesby),
Petr Panzenberger (Richard),
Martin Siničák (Buckingham)
Foto Martin Kusyn

UVEDLI JSME

Tomáš Dianiška (1984)
DEN ZÚČTOVÁNÍ
Kam se to řítíme?

Režie
Asistentka režie
Dramaturgie
Scéna

Piotr Ratajczak
Markéta Bocková
Pavel Gejguš
Marcin Chlanda

Kostýmy
Hudba
Pohybová spolupráce

Paula Grocholska
Maciej Zakrzewski
Aneta Jankowska,
Szymon Dobosik

Hrají:
Vít Roleček, Aneta Kaluža Klimešová, Petr
Houska, Tomáš Jirman, Sára Erlebachová,

Petr Panzenberger, Martin Dědoch,
Vojtěch Johanik, Kamila Janovičová,
Marcela Čapková, Miroslava Georgievová,
Andrea Zatloukalová, Vlastimil Burda

Reprízy 3. 9. (10.00), 27. 9. (18.30),
9. 10. (18.30) a 15. 10. 2024 (18.30)
v Divadle Jiřího Myrona

Na konci minulé sezóny jsme uvedli novou činoherní premiéru satirické
černé komedie, kterou autor napsal přímo pro náš soubor...

... přáli jsme si, aby všechno
dobře dopadlo...

... zkoušení bylo náročné,
byl to běh na dlouhou trať...

... někdy jsme pochybovali...

... a jindy to zase
byla zběsilá jízda!

V den premiéry jsme všichni společnými silami
doběhli před diváky až do finále...

... k zaslouženým ovacím pro
představitel hlavního role Víta Rolečka
a Anetu Kalužu Klimešovou...

... a pro celý herecký ansámbl

Foto Martin Kusyn

HORNICKÉ VDOVY

Navracení ukradeného příběhu

Dlouho, vlastně donedávna bývalo zvykem vyobrazovat havířské či hornické prostředí jako čistě chlapecký, mnohdy spíše chlapácký svět. S drobnými výjimkami se v uměleckých dílech inspirovaných světem šachet a všeho kolem nich ženy jen mihly, zhusta se nevyskytovaly vůbec. Opuštěme si hlubší exkurz do historie, pomejme Marii Majerovou i agitky z padesátých let a skočme do roku 1999, kdy vyšla autofikce Ivana Landsmanna *Pestré vrstvy*, v níž bychom také mohli ženy jen mikroskopickým kylofem hledat – a když je najdeme, pak v roli staťáze. A přitom v době, o které Landsmann psal, už ženy do hornictví pronikly v mnoha rovinách: pracovaly v třídních, kantýnách, známkovnách, lampovnách i v administrativě. A hlavně na svoje chlapy čekaly doma, vychovávaly děti, chystaly fortelné jídlo. A děsily se každého zhoupnutí podlahy nebo zařinčení hrnků v kredenci,

kteří znamenalo jediné: ořes, hrozbu, strach.

Strach z toho, že se ten její dneska ze šichty nevrátí.

„*Havíř je furt jednou nohou v hrobě,*“ řekla **Kamile Hladké** jedna z osmi žen, jíž se tato obava naplnila. Právě z jejich vyprávění autorka sestavila knihu *Hornické vdovy*, která se v roce 2019 stala významným průlomem ve způsobu nahlížení na hornický svět: ženy zde poprvé vystupují jako hlavní hrdinky.

Kamila byla velmi vnímavou naslouchačkou; při zpracování záznamů projevila obdivuhodnou empatii, díky níž – ač původem z Vyškova – pronikla do komplikované duše tohoto kraje. Nebo snad do jeho podvědomí, do kolektivního genomu, kde je hornická minulost a vše s ní související vepsána.

Divadelní dramatizace i režie **Václava Klemense** v dramaturgii **Norberta**

Závodského elementární sílu literární předlohy zachovává, i když v ní z původní osmice zůstává jenom pět žen. Jejich výpovědi Klemens tu a tam kombinuje (což v žádném případě není na škodu věci, právě naopak – pomáhá to zachovat komplexnost celkového vyznění). Citlivě, s pokorou a úctou k těm, jejichž osudy nechává zaznít. Nepotřebuje si vypomáhat křiklavými obezličkami, naopak sebejistě staví na autenticitě vyřčených slov, vědomí toho, že cokoli navíc by sdělení rozmělnilo, snad až devalvovalo.

Když v úvodní scéně vstoupí do ušmudlané řetízkové šatny křehká, čerstvě ovdovělá Táňa (ztvárněná **Viktóriou Pejkovou**), divákovi se nad jejím zřejmým žalem svírá srdce. A už se svírat nepřestane, i když vzpomínky Olgy (**Alena Sasínová-Polarczyk**) a Květy (**Marie Logojdová**) otupil čas: jejich muži zahynuli před mnoha lety. Menší prostor dostávají Marta (**Lenka Kucharská Sedláčková**) a Marcela (**Sabina Muchová**); role vrátného Lumíra v podání **Petra Housky** kotví děj do současnosti a dodává mu humorný prvek. Scéna **Marty Roszkopfové** je působivá ve své syrovosti, začerněná tak akorát: voní uhlím a mýdlem Šeřík.

Stojí za poznamenání, že se hornictví navrací do umění v zesílené míře právě teď, když dobývání uhlí spěje k definitivnímu konci. Ale tím spíš jsou *Hornické vdovy* cenné: jak v literární, tak divadelní podobě. Protože vrací důstojnost tam, kde byla potlačena, a uvádějí na pravou míru to, co bylo pokřiveno. Vrací tomuto kraji příběh, který mu byl ukraden, zneužit k posměchu, určen k zapomnění – a dělají to nejlepším možným způsobem. Bravo. A díky za to.

Karin Lednická
autorka trilogie *Šikmý kostel*

Reprízy 4. 9. (19.00), 5. 9. (19.00), 25. 9. (19.00) a 4. 10. 2024 (19.00) v Divadle „12“

Na premiéře nechyběla ani spisovatelka Karin Lednická
Foto Martin Kusyn

Roland Schimmelpfennig (1967)

DISCOTECA PARAISO

Tuhle noc bude všechno jinak

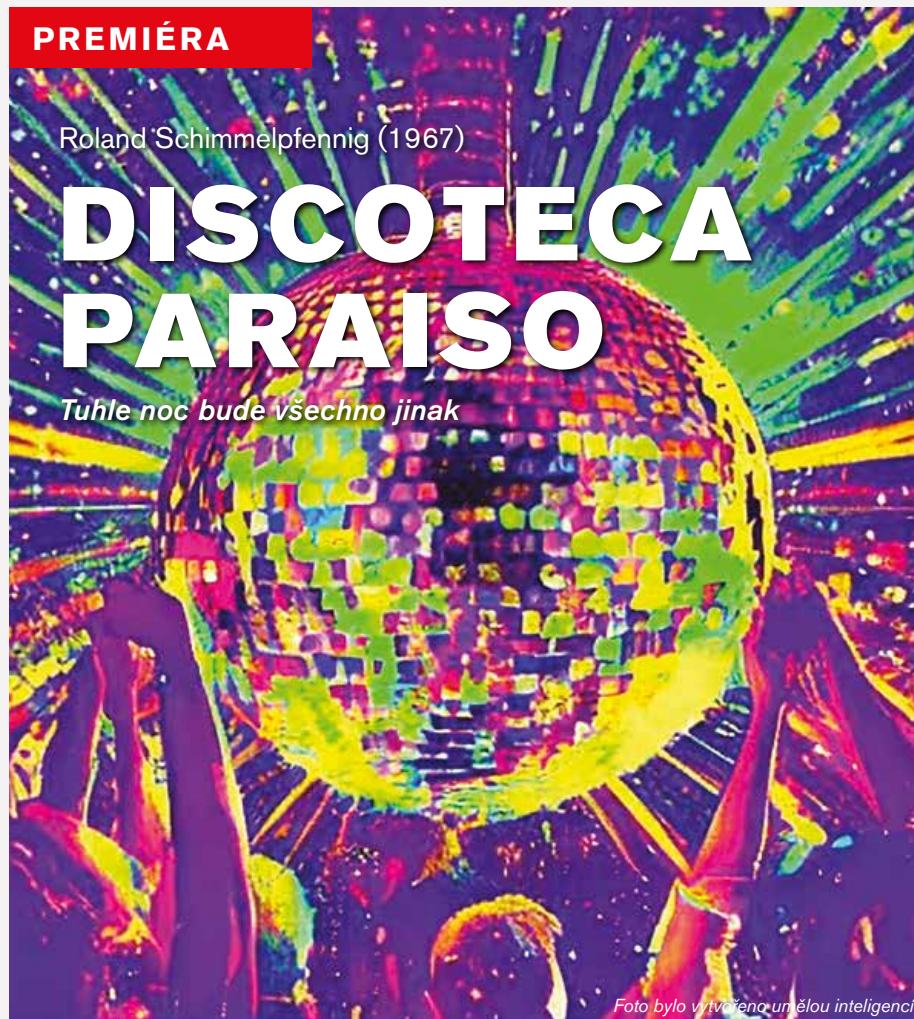

Foto bylo vytvořeno umělou inteligencí

Překlad **Jana Slouková**
Režie **Tomáš Svoboda**
Dramaturgie **Norbert Závodský**
Scéna **Nikola Tempír**
Kostýmy **Markéta Kaplanová**
Hudba **Jiří Hájek**
Hudební spolupráce **David Schreiber**

Obsazení:
Sára Erlebachová, Kamila Janovičová, Aneta Kaluža Klimešová, Martin Dědouch, Robert Finta, Tomáš Jirman, Petr Panzenberger a další

Česká premiéra 26. října 2024 v 19 hodin v Divadle „12“

Představte si noc, ve které je tep města sladěný s rytmem diskotéky, kde se ve světlech stroboskopů stírají hranice mezi realitou a fantazií. Přesně takovou noc můžete zažít, když navštívíte klub **Discoteca Paraiso**. Nebo první čínoherní premiéru nové sezóny v Divadle „12“. Jejím základem je text světově uznávaného dramatika Rolanda Schimmelpfenniga, který v něm důmyslně propojuje pulzující energii taneční klubové scény se životy jejích různorodých postav. Diskotéky se v jeho podání stávají symbolickými prostory sbližování i odcizení.

Bezpochyby nejslavnějším Schimmel-

pfennigovým dílem je hra *Arabská noc* z roku 2001 – snový kaleidoskop v jednom blíže neurčeném domě. Postavy se zde díky náhodám (A jsou to náhody?) dostávají do vzájemného kontaktu, nebo v nich ony náhody podněcují smyslné představy o možném setkání. Německý dramatik je proslulý svou specifickou poetikou, v níž dokáže skvěle pracovat s představivostí, rytmem, strukturou textu, refrény a variabilním obsazením postav. „*Pokud si divadlo klade za cíl rozšiřovat obzory a imaginární prostory, nebo je vůbec otevírat, pak je cenné a může se pro mladé diváky stát neocenitelnou zkušeností. Představivost je nesmírně důležitý nástroj. Dělá nás silnými. Otevírá cesty,*“ přibližuje dramatik své vnímání

Roland Schimmelpfennig
Foto Justin del Corte

divadla, které je patrné i v případě hry *Discoteca Paraiso*. Výchozí situace je až banální: jedna noc na jedné párty. Schimmelpfennig ji však proměňuje v něco zásadního, v situaci, v níž jde o všechno, protože tuhle noc se vše zdá možné. Pět barmanů, dva Italové, tři Bulhaři, čtyři blondýnky z Kanady, třicet Španělů, dvacet čtyři Francouzů, neznámý dřevorubec, žena z Východu, sedmapadesátiletý Rus a mnoho dalších touží uprostřed beatů a náhodných rozhovorů zažít okamžiky blízkosti. Kdo ví, kdy je někdo přerušit, násilně nebo jen tak...

Půvab noci, svůdný rytmus hudby a anonymita vytvářejí dokonalé pozadí pro zkoumání lidských tužeb i strachů. Atmosféra hry je elektrizující a vtáhne vás do hektičnosti i bezbrannosti současného světa. Nikdo z návštěvníků klubu nechce uvíznout v koloběhu všednosti a každodennosti. Každý chce někoho potkat. A třeba právě tahle noc bude výjimečná. Možná právě tuto noc bude všechno jinak! „*Myslím, že změny jsou základním tématem v literatuře, ať už v divadle, nebo v próze; v poezii si nejsem jistý, ale možná i tam nakonec také platí, že něco se musí změnit. Nebo také: něco se nesmí změnit, chci nebo musím změně zabránit. Nebo: přichází ke mně změna a musím teď jednat. Nebo: přichází změna a já nejsem schopen jednat,*“ uvedl v nedávném rozhovoru Schimmelpfennig.

Nebojte se návštěvy klubu Discoteca Paraiso na adrese Čs. legií 148/12. Jeho dveře se poprvé otevírají v sobotu 26. října v 19 hodin. A na rozdíl od postav hry nemusíte čekat ve frontě dvě hodiny a projít přes slepého hlídače. (nz)

Ukázka ze hry

#1
Kritický pohled do zrcadla –

#3
Luigi řekne:
A teď vážně, jak vypadám.

#4
Carlo řekne:
Jak vypadáš?

#3
Jo, vážně, jak vypadám –

#4
Vypadáš jako oškubaný kuře.

Krátká pauza.

#3
Luigi se dívá do zrcadla a myslí si:
Carlo má pravdu.

Z TANEČNÍHO KLUBU DO HOROUČÍ ANDALUSIE

Co čeká diváky v sezóně 2024/2025?

Soumrak nad krajinou
Koláž Miroslav Bláha

Soubor činohry se připravuje na mimořádnou divadelní sezónu, která zaujme, provokuje, pobaví. „*Připravili jsme pro vás tři české premiéry, čtyři komedie (na škále od bláznivé, satirické, temné až po voyeurskou) i světovou klasiku. Avšak dominantu dramaturgie sezóny tvoří současná dramatika,*“ shrnuje připravované tituly umělecký šéf Vojtěch Štěpánek.

Do divadla se chodí převážně večer, ale my sezónu zahájíme v noci, konkrétně v tanečním klubu **Discoteca Paraiso**, jak zní i název hry v současnosti nejhranějšího německého dramatika Rolanda Schimmelpfenniga. Snad se všichni protáhneme kolem hlídače Černého psa až do Divadla „12“. Ale pozor! Vevnitř všechno duní. Všechno se hýbe. Všude je cítit pot. Alkohol koluje v žilách. Lidé se ztrácí v mlze a stroboskopech. A někde mezi čtvrtým a pátým drinkem okamžik blízkosti. Ale jen na kratičkou chvíli...

Zavřel vám Černý pes dveře přímo před nosem? Nevadí, nebude o ně nouze, už v listopadu vás totiž čeká mistr

konverzačních a dveřových komedií Georges Feydeau a jeho **Ťululum**. Tato komedie pojednává o záletech a záletnících. O těch, kteří touží nasazovat parohy, a také o napálených paroháčích.

Kdo ve svádění uspěje a kdo utře nos? A kdo z milostných vztahových her vyjde jako ťululum? Láska kvete v každém věku. Nechte stydlivost za dveřmi a přijďte se o tom přesvědčit!

Federico García Lorca
Zdroj Barcelo.com

Po současném Německu a secesní Francii se vydáme rovnou do třech různých kontinentů a vystřídáme čtyři jazyky. Poprvé na českém jevišti budete moci zhlédnout oceňovanou hru **Ptáčci** dramatika Wajdiho Mouawada. Mladý pár Eitan a Wahida jako Romeo a Julie v současných kulisách izraelsko-palestinského konfliktu. Překoná jejich vztah všechny neshody a předsudky, které se nashromáždily za více než století nenávisti, válek a teroru na obou stranách? Je čím dál složitější v našem roztříštěném světě hledat to, co nás spojuje... Není čas osvobodit se konečně ze zajetí minulosti a být svobodný?

Čtvrtou premiéru sezóny má také na svědomí svoboda. Tedy spíše Tomáš Svoboda. Ten přichází s autorskou variací na slavnou Molièrovu komedii **Guru Tartuffe** a prostřednictvím vtipných dialogů a satirického zobrazení pokrytectví poukazuje na nebezpečí nekontrolované důvěřivosti a slepé víry. Děj hry umístil do nahrávacího studia, ve kterém žije a tvoří stárnoucí rocker Orgon se svými zaměstnanci, a pokrytce Tartuffa vykreslil jako ezo kouče. Vše kolem nás jsou totiž jen energie a vibrace. A předání hesla k našemu bankovnímu účtu je jen předáním energie. Zvítězí v Divadle Antonína Dvořáka pravda a láska, nebo barevné krystaly?

V druhé polovině sezóny se začne nad námi smrákat. Nad naší kulturou, hodnotami, civilizací. Další skvělý německý

Wajdi Mouawad
Zdroj Mubi.com

dramatik Marius von Mayenburg nám totiž položí otázku, která nenechá nikoho chladným: Za kolik by se dal prodat Hitlerův obraz? Hra **Soumrak nad krajinou** je bravurní černá komedie plná inteligentních dialogů, současných témat a palčivých otázek.

Takovou otázkou je zajisté i ta následující: Je možné platit jedné z nejslavnějších kapel na světě ropou? Odpověď se dozvíte v červnu 2025 ve hře Pavla Klusáka **ABBA / Scény z manželského života**. Nahlédnete díky ní na neuvěřitelný příběh Agnethy, Björna,

ABBA / Scény z manželského života
Koláž Miroslav Bláha

Bennyho a Anni-Frid novým způsobem. Navždy se zapsali do hudební historie a úspěšně popřeli několik předsudků souvisejících s popmusic. Se svými vztahy si ale poradit nedokázali. Pavel Klusák se vtipným a zároveň krutě ironickým způsobem noří do kulturního fenoménu skupiny ABBA a mísí nostalgii s kritickým pohledem na vliv popkultury. Money, money, money – Must be funny?

Divadelní sezónu ukončíme na venkově v horoucí Andalusii. Zdejší krajina je vyprahlá, to se ale nedá říct o srdci mladého člověka. Co když v prostředí svázaném přísnými tradicemi začne probublávat vášnivá spontánní láska, která je však vzhledem k rodinnému původu milenců zapovězená a nemožná? Vzrušující básnické drama Federica Garcíi Lorcy **Krvavá svatba** je plné symboliky, vášně a temperamentu, tedy všeho, co je režisérovi Martinu Františákovi blízké a co s úspěchem převádí do živých divadelních tvarů. Do Ostravy se jako režisér vrací po více jak deseti letech. Buďte u toho společně s námi!

(pg, nz)

Premiérové tituly sezóny 2024/2025

Roland Schimmelpfennig
DISCOTECA PARAISO
Režie Tomáš Svoboda
Česká premiéra 26. října 2024
v Divadle „12“

Georges Feydeau
ŤULULUM
Režie Vojtěch Štěpánek
Premiéra 2. listopadu 2024
v Divadle Antonína Dvořáka

Wajdi Mouawad
PTÁČCI
Režie Aminata Keita
Česká premiéra 1. února 2025
v Divadle Antonína Dvořáka

Molière – Tomáš Svoboda
GURU TARTUFFE
Režie Tomáš Svoboda
Světová premiéra 12. dubna 2025
v Divadle Antonína Dvořáka

Marius von Mayenburg
SOUMRAK NAD KRAJINOU
Režie Vojtěch Štěpánek
Premiéra 17. dubna 2025
v Divadle „12“

Pavel Klusák
ABBA / Scény z manželského života
Režie Josef Doležal
Česká premiéra 6. června 2025
v Divadle „12“

Federico García Lorca
KRVAVÁ SVATBA
Režie Martin Františák
Premiéra 14. června 2025
v Divadle Jiřího Myrona

Foto Olga Zmelíková

ANETA KALUŽA KLIMEŠOVÁ „To jsem já!“

Aneto, začneme hezky popořádku a první otázkou si udělejme malou retrospektivu tvé dosavadní divadelní cesty. Jsi místní rodačkou a v tomto městě jsi také vystudovala Janáčkovu konzervatoř v Ostravě pod vedením Václava Klemense. Jak vzpomínáš na své začátky na konzervatoři a co pro tebe v začátcích byly důležité impulzy?

Jako 15letý teenager jsem byla šťastná, že jsem jako jedna z mála na herectví přijatá. Ale zkomplikovala to nemoc hned na začátku prvního ročníku. Vypadla jsem na dva měsíce z kolektivu a to bylo těžké. Měla jsem strach, že se nedokážu začlenit, ale nakonec to nějak dopadlo. Každopádně jsem se celé 4 roky na škole dost hledala a procházela takovými změnami, že jsem pak moc nevěděla, kdo jsem a co chci. Takže na začátku čtvrtáku jsem si natvrdo řekla: Buď se dostaneš na vysokou

a budeš ve studiu herectví pokračovat, anebo, holka, končíš – takhle tě nikdo nebude chtít.

Jako Eva ve DNI ZÚČTOVÁNÍ (2024)
Foto Martin Kusyn

Po konzervatoři jsi byla přijata na herectví na JAMU, co bys nám řekla o své brněnské etapě?

Tam už jsem se do toho položila naplno. Chtěla jsem dohnat všechno to, co jsem nestihla na konzervatoři, dokázat si, že na to mám. Načerpala jsem obrovskou dávku tvůrčí energie, rozšířila si obzory ve všech směrech a tak nějak nacházela ten svůj. Poznala jsem ale i hroznou fyzickou a mentální dřinu a vypětí. Věřila jsem jen tvrdé práci, chyběla tam láska k sobě a radost z tvorby. Ale i přes to všechno – nikdy bych to nevyměnila.

Z Brna jsi přišla do angažmá do činohry NDM, je to tedy takový návrat domů? Co tě přivedlo zpět do rodného města?

Kdybych měla být upřímná, tak já jsem se do Ostravy moc vracet nechtěla. Měla jsem pocit, že jsem to tady nevládla – po herecké/studijní stránce – a byla jsem vůči tomu dost zablokovaná. Ale život mi tak nějak zařídil přesný opak, řekl „bojuj“ a poslal mě sem. (*Smích.*) Divadlo v čele s tehdy novým uměleckým šéfem Vojtěchem Štěpánkem vyhlásilo konkurz. Všechny holky z JAMU se hlásily, tak jsem to taky zkusila. Konkurz jsem si moc užila a bavil mě, protože mi o nic nešlo a nepočítala jsem s tím, že by to snad i vyšlo. Nu a pak jsem dostala miniroličku v *Rádcu* a hned po premiéře i nabídku angažmá. Teď už je to pátý rok, co jsem tady. Ostravu miluju. Mám tady rodinu, potkala jsem tady svého muže, mám tady přátele a kolegy, které respektuji, a učím se od nich každou novou inscenací něco nového.

V minulé sezóně 2023/2024 jsi nazkoušela zajímavé role. Jednak postavu podváděné manželky Laurence v břitké konverzační komedii Pravda. Následně dívku Evu s punkovým, až nihilistickým přístupem k životu a ke světu v černé komedii

Jako Věra Čáslavská se Sárrou Erlebachovou v inscenaci ČESKÝ KRÁSNĚ, ČESKÝ MĚ! (2020)
Foto Radovan Štátný

Den zúčtování. Jaká byla práce na těchto postavách? Co bys nám řekla o jejich vzniku a zkoušení?

Jsou to dvě rozdílné ženy – Laurence je povoláním učitelka, co má život srovnaný a pevně uchopený v řádu. Své hodnoty, osobní život a vztahy si pevně stráží. Sama ví, co dělá, co chce a co ne. Eva je naprostý opak. Holka, která žije život v chaosu, schovává se za tlustou maskou nezájmu vůči světu, lidem a hlavně sobě. Je prostě cool a dělá jen hustý věci, který jsou nebezpečný. Ale uvnitř je to dost rozervaná dívka, která jen nerozumí tomu, kdo vlastně je a co chce. A co mají společného? Chybí jim oběma vášeň, láska, která by je pohlcovala, a zachránila je tak z jejich každodenních stereotypních životů a dala jim smysl.

Také se zeptám na jisté srovnání: zatímco v postavě Laurence v inscenaci Pravda pracuješ s velmi komorním prostorem malého Divadla „12“, Eva musí opanovat celý obrovský sál Divadla Jiřího Myrona. Vnímáš nějaké rozdíly v užitých hereckých prostředcích v těchto různých sálech?

Laurence jsem dokázala rychleji „najít“, a to i kvůli tomu, že je mi něčím bližší. Ve „Dvanáctce“ herec může stáhnout energii na komorní scénu. Proto je potom mnohem jednodušší hrát si v minimalismu a v civilním herectví s tím, co nám je autorem textu a režisérem dáno. Na druhou stranu je pak těžší být pravdivý, protože každý pohyb, každá reakce je hned vidět a divák to vnímá a skládá si ty dílky dohromady – lže, nebo říká pravdu?

A zkoušení Evy byla smršť od začátku do konce. Celý proces mě bavil a měla jsem z něj radost – dost mi to připomnělo moje léta na JAMU. Miluji, když inscenace vzniká v energii, až ve vypětí, protože v té chvíli zapomínám na svou kontrolu

a na sebehodnocení, na povrch vyplouvá čistá láska k divadlu. Eva je taková zvětšenina. Všechny postavy ve *Dni zúčtování* jsou postavičkami, které jsou krásně dotvořeny výraznými kostýmy, a je třeba vše hrát „přes čáru“, aby vylezly charakter postavy. Každopádně mě Eva moc baví a každý večer, kdy ji hraju, si užívám tu odlišnost mezi námi dvěma a děkuji režiséru Piotrovi, že mě v tom viděl a dal mi příležitost Evu najít a hrát.

Jaká další zajímavá práce a projekty mimo činohru NDM tě čekají nebo je máš čerstvě za sebou?

Mám za sebou krásnou spolupráci s Janáčkovou filharmonií Ostrava, která uvedla ve třech večerech melodram *Medea*. Hlavní role se zhostila výborná herečka Zuzana Stivínová, která byla vedena dirigentem Tomášem Netopilem a skvělým souborem Czech Ensemble Baroque. Dostala jsem příležitost jako jedna ze tří aktérů tohoto melodramu hrát chůvu a moc si toho vážím.

Poslední dobou se nejen v tištěných programech NDM, ale také na našich sociálních sítích objevují tvé fotografie ze zkoušek a hereckých šaten. Fotky jsou charakteristické tím, že dokáží zachytit přirozené prostředí a spontánní reakce tvých kolegů, kteří tě berou i s objektivem fotoaparátu za svou, a tak snímky umožňují zachytit upřímné okamžiky ze zákulisí. Pověz nám tedy něco o sobě a fotografování. Je to vlastně zájem, vášeň, nebo už tak trochu druhá profese?

Fotografování je pro mne nedávno objevenou láskou. Dostala jsem od svého muže svou první zrcadlovku na Vánoce a od té doby se to všechno rozvinulo do krásných směrů. Jedním z nich je právě

zákulisí divadla. Je to velká čest, protože jak píšeš, tak nikdo jen tak nesmí vkročit do osobní zóny herců. Mí kolegové mi to umožnili a zvykli si na mě, takže už jen vždycky klepnu na dveře pánské nebo dámské šatny, řeknu „to jsem já“ a jsem vpuštěna. (*Smích.*) Baví mě zachycovat ty emotivní chvíle při premiérách, derniérách nebo při vzniku inscenace a pak mě baví vidět je v programech, časopisech a na stránkách. Focení je pro mne neuvěřitelnou vášní, cítím se svobodná a ucelená. Myslím si, že focení se mnou bude hodně dlouho, že je to celoživotní záležitost, a moc se těším na vše, co mě ještě potká. Jsem otevřená všemu.

Jaké jsou sny herečky Anety Kaluži Klimešové? Kde se vidíš, nebo kde by ses ráda viděla v kariérní budoucnosti?

Chci dělat věci s radostí a láskou. Bavilo by mě zkusit si toho co nejvíce spojeného s divadlem, herectvím a hledat různé úhly, ze kterých se dá toto krásné řemeslo dělat. Moc bych si přála natočit film nebo sérii něčeho, co má smysl a nabízí příležitost se dozvědět o sobě zase něco víc, co můžu na kameru předat. Chci poznávat lidi, smát se, milovat, užívat si života a být.

A prozradíš nám, jak trávíš čas mimo divadlo? Jak odpočíváš, čerpáš inspiraci nebo dobíjíš baterky na další práci?

Utíkáme s mužem na chalupu v Těšínských Beskydech. Chodíme po horách a teď chaloupku rekonstruujeme, protože už je celá naše. Ráda věci repasuju a dávám jim druhou šanci, ráda amatérsky šiju, „hnipu“ se v hlíně a pak si zajdu do sauny. Nebo si odjedeme s obytnou dodávkou někam na dovolenou. A když musím zůstat v Ostravě, tak to procházky s pejskem jistě.

(pg)

Autoportrét při zkoušení inscenace PRAVDA (2024)
Foto Aneta Kaluža Klimešová

PŘIPRAVUJEME

Georges Feydeau (1862–1921)

ŤULULUM

„Manželé žen, které se nám líbí, jsou vždycky pitomci.“

Jedna z inspirací pro návrh scény
Michala Syrového pro 1. obraz inscenace

Režie a úprava textu **Vojtěch Štěpánek**
Překlad **Josef Čermák**
Dramaturgie **Pavel Gejguš**
Scéna **Michal Syrový**
Kostýmy **Marcela Lysáčková**

Obsazení:
Alena Sasínová-Polarczyk, Petra Kocmanová, Marie Logojdová, Sabina Muchová, David Viktora, Jiří Sedláček, Jan Fišar, Vladimír Čapka, František Štrnad, František Večeřa a další

Premiéra 2. listopadu 2024 v 18.30 hodin v Divadle Antonína Dvořáka

Umělecký šéf činohry NDM Vojtěch Štěpánek nastuduje na začátku nové sezóny se souborem činohry komedii s názvem *Ťululum*. Jejím autorem je proslulý mistr situačních salónních komedií a obratných konverzačních přestřelek,

francouzský dramatik Georges Feydeau. Pod názvem *Ťululum* byla hra nastudována činohrou našeho divadla už v roce 1980 s hercem Stanislavem Šárským v hlavní roli, text byl tehdy uveden ve starším překladu Josefa Čermáka, po kterém sáhl při současném nastudování i režisér Vojtěch Štěpánek.

Dramatik Georges Feydeau nás přivádí do světa salónních šviháků a záletníků. Pánové z lepší společnosti si dělají zálsusk na pohledné dámy. Komplikací ale je, že dámy jsou provdané. Taktéž pánové nejsou tak úplně svobodní... Kola záletů roztočí hlavní postava pána z lepších kruhů **Edmonda Pontagnaca (David Viktora)**, který si namlouvá **Lucii Vatelínovou (Petra Kocmanová)**. Ta ho uhranula natolik, že ji sleduje na ulici a až k ní do bytu, kam neomaleně vnikne. Jak se záhy ukáže, je to manželka jeho dobrého přítele **Vatelina (Jiří Sedláček)**, vášnivého

sběratele umění. Pontagnac se ze situace snaží obratně vylhat, ale do svých lží se zamotává čím dál víc. **Paní Pontagnacová (Alena Sasínová-Polarczyk)** je navíc manželovi v patách, protože tuší, co má v úmyslu, a v salónně Vatelínových se nechá slyšet, že pokud by přistihla svého chotě při nevěře, okamžitě by mu čin oplatila s jiným mužem. Toho se chopí **pan Rédillon (Jan Fišar)**, který se může přetrhout snahou, aby Pontagnacovu nevěru vyčenichal a přinesl o ní přesvědčivé důkazy a mohl následně posloužit paní Pontagnacové jako nástroj spravedlivé pomsty...

Děj se tedy přesouvá do laciného hotelu, kde se za různými účely ubytovávají všechny postavy; někteří nevěru plánují, jiní je při ní plánují dopadnout. Celou situaci navíc zkomplikuje záměna čísel pokojů i klíčů, nešťastné míjení postav ve dveřích se záměnami kufrů a navrch příjezd záhadné Angličanky a jejího žárlivého manžela, který rád boxuje...

Jak to celé dopadne? Kdo utře nos a kdo komu nakonec nasadí parohy? A kdo bude to Ťululum? To se dozvíte na premiéře 2. listopadu v Divadle Antonína Dvořáka. (pg)

Inscenace her Georgese Feydeaua v našem divadle:

HOTEL U NĚŽNÉHO KOCOURA (BROUK V HLAVĚ), premiéra 6. července 1968 v Divadle Zdeňka Nejedlého, režie Jan Zajíc

TAKOVÁ ŽENSKÁ NA KRKU, premiéra 29. března 1970 v Divadle Jiřího Myrona, režie Jan Zajíc

ŤULULUM, premiéra 4. dubna 1980 v Divadle Zdeňka Nejedlého, režie Alois Müller

DÁMA OD MAXIMA, premiéra 9. dubna 1987 v Divadle Zdeňka Nejedlého, režie Bedřich Jansa

BROUK V HLAVĚ, premiéra 18. května 1991 v Divadle Antonína Dvořáka, režie Bedřich Jansa

Inspirace pro návrhy scény
Michala Syrového pro 2. a 3. obraz

balet

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2024/2025

Hudba skladatelů od 18. století až do současnosti
ČISTÁ RADOSTance

Pět tvářů tance

Hudba: Bohuslav Martinů (1890–1959); Bedřich Smetana (1824–1884); Igor Stravinskij (1882–1971); Heinrich Ignaz Franz Biber (1644–1704), John Cage (1912–1992), Philip Glass (1937), Johann Sebastian Bach (1685–1750); Tom Waits (1949)
Choreografie: Justin Peck (*Heatscape*), Lea Bessoudo Greck (*Šárka*), Marco Goecke (*Duet z Ptáka Ohniváka*), Jiří Kylián (*Křídla z vosku*), Itzik Galili (*Sofa*)

Premiéry 17. a 19. října 2024 v Divadle Jiřího Myrona

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury

«IROK»
«ČESKÉ»
«HUDBY»
«2024»

Edvard Hagerup Grieg (1843–1907)

PEER GYNT

Fantastická pouť za nalezením sebe sama

Libreto podle dramatu Henrika Ibsena

Choreografie: Jeroen Verbruggen

Hudební nastudování a dirigent: Sander Teeppen

Premiéry 22. a 24. května 2025

v Divadle Antonína Dvořáka

Balet NDM je na Facebooku:
Balet Národního divadla moravskoslezského

Balet NDM je na Instagramu:
baletndm

OKNO – v popředí Laura Moreno Gasulla
Foto Sergei Gherciu

REPERTOÁR BALETU (ZÁŘÍ – ŘÍJEN 2024)

ČISTÁ RADOSTance

Choreografie: Justin Peck (*Heatscape*),
Lea Bessoudo Greck (*Šárka*),
Marco Goecke (*Duet z Ptáka*
Ohniváka), Jiří Kylián (*Křídla*
z vosku), Itzik Galili (*Sofa*)

Hudba: Bohuslav Martinů; Bedřich Smetana;
Igor Stravinskij; Heinrich Ignaz Franz
Biber, John Cage, Philip Glass,
Johann Sebastian Bach; Tom Waits

17. 10. (18.30) – premiéra,
19. 10. (18.30) – druhá premiéra,
25. 10. (18.30), 30. 10. (18.30)

Petr Iljič Čajkovskij

LABUTÍ JEZERO

Choreografie: Youri Vámos
Hudební nastudování: Alena Hron
Dirigent: Alena Hron / Chuhei Iwasaki
14. 9. (18.30), 15. 9. (16.00), 17. 9. (18.30)

Johann Sebastian Bach

OKNO

Choreografie: Jo Strömgren
Hudba: Johann Sebastian Bach – violoncellové
suity
3. 9. (19.00), 28. 9. (16.00), 3. 10. (19.00)

Půl hodiny
před každým
baletním představením
jsou pro vás připraveny
**DRAMATURGICKÉ
ÚVODY**
k danému titulu!

ÚVODNÍK ŠÉFKY BALETU

Začátek sezóny je v baletu vždy náročný. Přirovnala bych to k závodu profesionálních závodníků-běžců, kteří by se měli hned od startu vyvarovat častých chyb. Příliš rychlý start (Hurá do toho!) není pro balet dobré řešení. Pomalejší tempo sice zvyšuje vytrvalost a dobře připraví tělo na práci s energií a kyslíkem, ale jak v tomto tempu přichystat nejnáročnější baletní titul *Labutí jezero* a první letošní baletní premiéru *ČISTÁ RADOSTance* v říjnu?

Věřím, že najdeme optimální tempo a společně s Vámi – s diváky – prožijeme krásnou sezónu 2024/2025.

Nenechte si ujít naše představení, které pro Vás se vší pečlivostí již od 12. srpna připravujeme: *Labutí jezero* (14., 15. a 17. září 2024), *Okno* (3. a 28. září a 3. října 2024) a premiéru *ČISTÁ RADOSTance* (17., 19., 25. a 30. října 2024).

Těšíme se na Vás!

Lenka Dřimalová

Lenka Dřimalová

LABUTÍ JEZERO – Maxwell Davies (Siegfried), Gwendolin Nagy, Dorottya Fanni Lengyel (Velké labutě) a členky baletu NDM
Foto Serghei Gherciu

HOSTOVÁNÍ V PRAZE

Děkovačka pražského uvedení HORY
Foto Zdeněk Sokol

HORA na Laterna festu

Soubor baletu hostoval 13. května v rámci Laterna festu na Nové scéně Národního divadla s inscenací *Hora*. Zaznamenal tam mimořádný úspěch a potlesk vestoje! Nabízíme vám dvě reakce odborné veřejnosti na toto představení.

„Laterna fest se 13. května zavděčil (...) také publiku z tanečního světa hostováním souboru baletu Národního divadla moravskoslezského s choreografií izraelského tvůrce Ohada Naharina s názvem *Hora*. Krása, dokonalost, jemnost a drsnost těla se skvěly v čistém prostoru ve fluorescentní zelené barvě. Ojedinělý zážitek choreografie jedné z nejvýznamnějších osobností současné světové taneční scény, v podání tanečnicků ostravského divadla, přinesl do Prahy radost a potlesk ve stoje.

(...) Soubor Batsheva Dance Company, který byl původcem inscenace *Hora* s premiérou v roce 2009, byl veden autorem Ohadem Naharinem k preciznosti a formován v jím vyvinuté taneční technice gaga. Tu také použila choreografka a tanečnice Nataša Novotná ke zdokonalování výkonů ostravského souboru. Ten se svého úkolu chopil s odvahou a byl schopen si metodu, jazyk gaga přivlastnit a využít v kompozici. Díky tomu byly výkony tanečnicků na viditelně vysoké úrovni, a to zejména v rovině proměny techniky z neoklasické/moderní na současnou. Celá inscenace je obecně výzvou pro jakéhokoli tanečníka odkudkoli na světě.

V navazující diskuzi po představení zaznělo, že Ohad Naharin, který soubor sám přijel navštívit, neměl po generální zkoušce slov. Při přípravách, které se konaly v době uvádění *Hory* v New Yorku, se snažil témata, či pohybové nuance

lehce aktualizovat. A tím, že zde není rozvíjen lineární příběh a inscenace je spíše sledem abstraktních epizod, mohou si tanečníci ve svých partech nacházet vlastní cestu porozumění k již tolikrát zpracovanému materiálu. Bylo totiž cítit, že každá část a pohyb měly silný podtext, nebyly jen o bravurní technice pohybu, ale byly podtrženy jak kolektivním převzetím, tak svébytným uchopením myšlenky. **Naharinova Hora v podání baletu NDM byla pro ten večer ojedinělým zážitkem a nebyla jsem nejspíš jediná, kdo byl nadšený z jejího zprostředkování díky letošnímu Laterna festu.**“

Anna Šeřínová, operaplus.cz

„Choreografie vychází z fyziologické krásy tančícího těla, zdůrazňuje linie, ohebnost, široké druhé pozice a zemitá energie zase naznačují jižanskou urputnou energii. Není to však ta syrovost a úplně vypuštěná energie izraelského tance, jakou často vypjaté choreografie tohoto regionu oplývají. Tanečníci pracují s množstvím gest, občas připomínají zvířata, figuríny, jež lze přenášet z místa na místo, roboticky pracující stroje, aby se vzápětí vydělil tu a tam pár, ale než rozehraje skutečný duet, je třeba se zformovat do skupinového

vzorce. Hojně se pracuje se zemí, tanečníci využívají její energii k výpadům, výskokům, chvíle výbušné energie překvapivě střídá ticho a odpočinek, a to vše jaksi vzpurně navzdory tomu, co se právě „odehrává“ v hudbě. Není divu, že publikum při tom množství změn a nuancí v pohybech doslova visí na tanečnických obdivných pohledech, protože mnohé vazby a jejich návaznost se dosti vzpírají logice pohybového toku, jak by člověk přirozeně předpokládal, že určité gesto nebo určitá dráha bude pokračovat. Rychlost a pohotovost, s nimiž se musí tanečníci pouštět do pohybových změn, jsou enormní. Kromě hravosti a laškování s pohybem jako takovým choreografií chvílemi probleskují i konkrétní a mrazivější výjevy evokující třeba válku, střelbu ze zbraní, řadu odsouzenců či zajatců... Drobné sekvence se však nerozvíjejí do větších scén, konkrétně zůstává v náznaku, není mnoho prostoru si je uvědomit racionálně, spíše až se zpětným pohledem.

Hora je podívaná estetická, probouzející fantazii a snad může motivovat i k tomu, aby divák začal přemýšlet o tom, jaké pohyby jeho vlastní tělo v sobě skrývá.“

Lucie Kocourková, operaplus.cz

Po představení následovala debata s diváky
Foto Zdeněk Sokol

Natalia Adamska, Gene David Goodman,
Laura Moreno Gasulla, Rei Masatomi
Foto Serghei Gherciu

JO STRØMGREN

Okno do pokoje, světa, duše, nebo do sebe sama...

V květnu proběhla světová premiéra inscenace *Okno* vytvořené přímo pro náš soubor a komorní prostor Divadla „12“ (mimoходом jde také o první baletní inscenaci, která se zde uvádí). O inspiracích a motivacích choreografa **Jo Strømgregna**, který je zároveň i autorem scény, světelného i zvukového designu inscenace (a kromě toho i režisérem, dramatikem, autorem

OKNO

Díváme se na svět a svět se dívá na nás

Choreografie, scéna, světelný a zvukový design **Jo Strømgren**
Hudba **Johann Sebastian Bach**
Kostýmy **Bregje van Balen**
Asistentky choreografa **Angela Dematté, Nataša Novotná**

Reprízy 3. 9. (19.00), 28. 9. (16.00), 3. 10. (19.00) v Divadle „12“

Uvádíme v koprodukcí se souborem Jo Strømgren Kompani (Norsko)

Obsazení:
Laura Moreno Gasulla / Teodora Martinez, Natalia Adamska / Aurora Donadiós, Ida Frau / Rita Pires, Rei Masatomi / Sachiya Takata, Leonardo Baghin / Gene David Goodman, Hugo Fraresso / Barnaby James Packham

divadelních her a filmových scénářů, uměleckým ředitelem tanečního souboru Jo Strømgren Kompani a stálým choreografem Národního baletu Norské opery) se dočtete v následujícím rozhovoru.

Jste všestranný umělec a vaše práce je velmi různorodá, věnujete se nejen choreografií, ale také režii, psaní nebo scénografií. Z jaké inspirace jste vycházel pro vytvoření inscenace Okno, která měla světovou premiéru v ostravském Divadle „12“?

Prvním impulzem pro mne byla hudba Johanna Sebastian Bacha. Jeho tvorba je naprosto fascinující, a když jsem doma v Norsku, dokážu hodiny hrát na klavír jen Bachovy skladby. Přemýšlel jsem nad tím,

jak této hudbě vdechnout život a jak využít princip „tématu a variace“, které se v ní objevují. Ale ačkoli hudba dává přestavení určitou vnitřní strukturu, objevují se v něm i další důležité aspekty: Co můžeme vidět skrze okno? Okno do pokoje, světa, duše, nebo do sebe sama...

Okno má být kombinací tanečního divadla a grotesky. Přesahuje inscenace i do jiných rovin či žánrů?

Okno je abstraktní počin, sled obrazů, který se snaží vyvolat u diváků různé asociace a emoce. Chtěl bych, aby se při jeho sledování zamysleli, nacházeli propojení s vlastními životy, něco si z něj zapamatovali... Dotýkám se v něm lidských životů a lidství jako takového, a zároveň se snažím reflektovat

Natalia Adamska, Laura Moreno Gasulla
Foto Serghei Gherciu

současný svět. Když sledujeme jednu z postav, která prožívá osobní dilemata a je blízko duševnímu zhroucení, zjistíme, že podobný stav napětí a nejistoty prožívá v této době téměř každý. Pokud se mi povede alespoň částečně diváky vtáhnout a přimět k zamyšlení, budu šťastný.

Kdo jsou postavy, které se v inscenaci objeví?

Jsou to jednoduše lidé, kteří mají své vlastní příběhy i motivace. Postavy jsou na stejné úrovni, co se důležitosti týče, nicméně nejvíce pozornosti se zaměřuje na dívku – hráčku na violoncello. *Okno* je drobnější inscenace, takže ani síť vztahů není tak rozsáhlá. Kdybychom ji vnímali jako knihu, nebyl by to román, ale spíše delší povídka.

Proč jste rozhodl použít právě Bachovy suity pro violoncello?

Tuto hudbu jsem ještě pro žádný projekt nepoužil a zvuk violoncella vnímám jako nejbližší lidskému hlasu. Navíc mi jako nástroj svým vzezřením připomíná lidskou postavu, což nás přivádí zpět k motivu lidství. Použil jsem různé věty z více suit a navzájem je propojil zvukovou krajinou. Cítím v nich nevyřešená dilemata, otázky, jednoduše život.

Jo Strømgren
Foto Jakub Sobotka

„Norský choreograf Jo Strømgren vytvořil na nejmenší scéně Národního divadla moravskoslezského abstraktní životní skici, které na diváka mohou působit přesně tak, jak své fantazii dovolí.

Ačkoli by propojení s živou interpretací mohlo být ještě více okouzující, plně soustředění na gejzír tanečních choreografií, které na sebe bez přestávek navazují, dostatečně plní pohár uměleckého zážitku. Přestože lze místy vyzorovat záblesky příběhu, je naivní si myslet, že zde racionální vnímání vyhraje. Abstraktní procházka jednotlivými obrazy pouze nabízí možnosti, na které může divák svou mysl soustředit, ale erupce dalších asociací tuto pouť rozbije a zanechává kýžený pocit, emoci a dojem.

Scéna vytvářející dojem okna, průhledu, za kterým se jako na orloji ukazují různé odrazy životních událostí, má skryté tajemství, jež odhalí pouze ti, kteří se na inscenaci přijdou podívat osobně. Během hodinového představení na sebe mohou nechat působit především

Laura Moreno Gasulla, Barnaby James Packham,
Natalia Adamska, Rei Masatomi
Foto Serghei Gherciu

Okno není první inscenací, kterou jste pro baletní soubor Národního divadla moravskoslezského vytvořil. Jak vypadá tvůrčí proces s ostravskými tanečníky?

Myslím, že je to pro ně výzva, ale tanečníci tady v Ostravě i jinde na světě jsou na výzvy připraveni a těší se na ně. Samozřejmě musím přihlídnout k tomu, v jaké fázi kariéry se nachází a jaké mají schopnosti, zájmy nebo tabu. Ostravský soubor je navíc mezinárodní a každá národnost vnímá různé asociace a situace odlišně. Takže ačkoli chci tanečníky posouvat na fyzické a pohybové rovině, netlačím na ně po stránce divadelní, protože to je trochu mimo jejich obor. Každopádně s nimi hodně komunikuji a celý proces je o vzájemné spolupráci a naslouchání. (tc)

rozmanitost pohybových figur scénického tance.

Pokud je vám jméno Jo Strømgren povědomé, není divu, tento talentovaný norský choreograf stojí za ostravským projektem Mahlerovy vzpomínky. Ačkoliv se nejedná o velké jeviště a snové Mahlerovy obrazové skici, jistě rukopisné podobnosti bychom našli. Jo Strømgren si doslova pohrává s divákovou myslí. Nejen že prostřednictvím svých svěřenců vytváří nesmírně kompaktní taneční dílo, dovolí si laškovat s divákovou myslí. Vytrhne jej ze snového světa tanečních inspirací a vtipným intermezem přetáhne diváka do obnažené lidskosti. Jako herečka by se jistě uživila také tanečnice Rita Pires, která v krátké scéně vytvoří velmi sympatickou humornou linku. Přeměna tanečníků z civilních uhlažených oděvů do tělových skromných svršků má s Mahlerovými vzpomínkami podobnou symboliku. Jejich autorkou je Bregje van Balen, která již s Joem Strømgrenem spolupracovala na zmíněném baletu.

Jak na sebe pohlížet v rámci společenského kontextu, jak pohlížet na své obnažené osobnosti stojící samy před sebou? Ani zde Jo Strømgren explicitně neodpovídá na nabízející se otázky a nechává na divácích, co si z představení odnesou.

Sluší se dodat, že ani zbývající trojice tanečníků nijak nezůstává v pozadí. Éterická Natalia Adamska s tajemnou ženskou energií dotváří rozmanitost dámského tria. Pánskou trojici doplňují Gene David Goodman a Barnaby James Packham.

Na návštěvníky nového komorního představení baletního souboru NDM čeká nejenom příjemně strávený večer, ale i výjimečný taneční zážitek vzbuzující silné emoce.

Evelína Vaněk Sičová, ostravan.cz

ČISTÁ RADOSTance

První baletní premiéra sezóny 2024/2025

Balet Národního divadla moravskoslezského chystá v nové sezóně celkem dvě premiéry a už 17. října 2024 připraví opravdovou lahůdku: komponovaný večer s názvem **ČISTÁ RADOSTance**. Na hudbu skladatelů od 18. století do současnosti nazkouší soubor pět rozdílných choreografií a představí pět různých tanečních stylů v běhu času – tedy přesně v duchu motta sezóny, jež zní **proměny a konstanty**. „Mimo jiné v tomto večeru nabídneme divákům opět dílo nejvěhlasnějšího choreografa českého původu Jiřího Kyliána. Jeho Křídla z vosku byla už

Zkouška DUETU Z PTÁKA OHNIVÁKA – Rosario Guerra (asistent choreografa), Gvendolin Nagy
Foto Lucie Maceczková

součástí inscenace Vzlety a pády v roce 2018. Diváky potěší také Justin Peck (Heatscape), Lea Bessoudo Greck (Šárka), Marco Goecke (Duet z Ptáka Ohniváka) a Itzik Galili (Sofa). Večer s láskou namícháme tak, aby se jednotlivé choreografie navzájem posilovaly a celek přitom zůstal v harmonii. V každé kapce naší směsi je energie záměru, se kterým byla vytvořena. Naše terapie tancem ČISTÁ RADOSTance probudí radost a zlepší náladu diváků,“ zve šéfká baletu NDM Lenka Dřimalová.

ČISTÁ RADOSTance

«ROK»
«ČESKÉ»
«HUDBY»
«2024»

Pět tváří tance

Hudba **Bohuslav Martinů** (1890–1959); **Bedřich Smetana** (1824–1884); **Igor Stravinskij** (1882–1971); **Heinrich Ignaz Franz Biber** (1644–1704), **John Cage** (1912–1992), **Philip Glass** (1937), **Johann Sebastian Bach** (1685–1750); **Tom Waits** (1949)

Premiéry 17. a 19. října 2024 v 18.30 hodin v Divadle Jiřího Myrona

Reprízy 25. 10. (18.30) a 30. 10. (18.30) v Divadle Jiřího Myrona

Projekt se uskutečňuje za finanční podpory Ministerstva kultury

Heatscape

Choreografie **Justin Peck**
Hudba **Bohuslav Martinů**
Scéna **Shepard Fairey**
Kostýmy **Reid Barthelme & Harriet Jung**
Světelný design **Brandon Stirling Baker**
Asistent choreografa **Eric Trope**
Realizace světelného designu **Daniel Tesař**

Světová premiéra 27. března 2015 v Kravis Center for the Performing Arts, Florida (USA), Miami City Ballet

„Dílo Bohuslava Martinů Koncert pro klavír a orchestr č. 1 považuji za skrytý klenot. Je bohaté nejen na texturu a inovaci, ale je i nesmírně taneční a naléhavé. Má v sobě vzletnost, hravost, rozmanité emoce, a přitom natolik pevnou strukturu, abych se jí mohl nechat vést. Pro mě osobně je toto dílo jakýmsi dlouhodobým dialogem, komunikací, která propojuje různé myšlenky, různé komunity a různá umění prostřednictvím hudby a pohybu. Je to něco na způsob alchymie, kdy při přípravě elixíru vezmeme zvláště ty ingredience, které k sobě konvenčně nenáležejí, přidáme trochu tepelného žáru a sledujeme, jaké chutě z toho vzniknou.“
Justin Peck

Šárka

Choreografie **Lea Bessoudo Greck**
Hudba **Bedřich Smetana**
Scéna a kostýmy **Pavel Knolle**
Asistent choreografky **Nadav Gal**

Choreografie vzniká přímo pro soubor baletu NDM
Šárka je třetí symfonická báseň z cyklu *Má vlast* skladatele Bedřicha Smetany, která byla dokončena 20. února 1875. Vypráví hudebními prostředky příběh o Ctiradovi a Šárce z pověsti *Dívčí válka*.

„Šárku si představuji jako estetické a čisté dílo, které kontrastuje se silnou syrovostí. Šárka, žena bojovnice, představuje odpor proti tyranii mužů. Tyto ženy usilují o svobodu jako například Ikarus (paralela s dílem Jiřího Kyliána Křídla z vosku). Šárka je velmi zajímavé téma, protože jsem žena choreografka a věřím v ženskou sílu a hodnoty.“
Lea Bessoudo Greck

Duet z Ptáka Ohniváka

Choreografie, kostýmy **Marco Goecke**
Hudba **Igor Stravinskij**
Světelný design **Udo Haberland**
Asistenti choreografa **Rosario Guerra, Nicole Kohlmann**

Světová premiéra 2. října 2010 ve Scapino Ballet v Maastrichtu v rámci Dutch Dance Days

Pro zahajovací galavečer Nizozemských tanečních dnů 2010 vytvořil Goecke krátký duet na hudbu ze Stravinského baletu *Pták Ohnivák*, který měl premiéru v roce 1910. To, co mělo tehdy zcela charakter ruské pohádky – boj careviče Ivana s kouzelníkem Kostějem Nesmrtelným o osvobození královny a jejich družek – Goecke přetváří na setkání dvou plachých bytostí. Jako hudbu používá ukolébavku, kterou bájný pták Ohnivák uspává čaroděje a jeho družinu, a přidává triumfální finále. Jeho duet lze také interpretovat jako setkání Ptáka Ohniváka a Prince, dvou bytostí rozdílných povah: ptáka, který tančí, a člověka, který létá. Na galavečeru v Dortmundu v roce 2015 jej Marco Goecke nechal poprvé zatančit dvěma muži. V ostravské verzi Goeckeho *Ptáka Ohniváka* uvidí diváci poprvé obě interpretační možnosti současně – v roli Ptáka Ohniváka ženu i muže.

Křídla z vosku / Wings of Wax

Choreografie **Jiří Kylián**
Hudba **Heinrich Ignaz Franz Biber, John Cage, Philip Glass, Johann Sebastian Bach**
Scéna, světelný design **Michael Simon**
Technická adaptace (světla, scéna) **Joost Biegelaar**
Kostýmy **Joke Visse**

Zkouška choreografie KŘÍDLA Z VOSKU – Stefan Žeromski (asistent choreografa)
Foto Lucie Maceczková

Asistenti choreografa **Stefan Žeromski, Nataša Novotná**

Světová premiéra 23. ledna 1997 v Lucent Danstheater v Haagu (Nizozemsko), Nederlands Dans Theater 1

„Dovedu si představit, že tento název evokuje pradávny příběh Ikara a jeho otce Daidala, jejich boj a nesnáze, když se snažili uniknout svému vězení ve slavném labyrintu. Tato epická báseň nám nevypráví jen fascinující příběh z daleké minulosti. Symbolizuje odvěkou touhu lidí po svobodě v její fyzické, duchovní či jakékoli jiné myslitelné podobě. Tanečníci a jejich způsob života jsou také zvláštním druhem uvěznění. Ocitají se v samovazbě, jsou zajati ve svém vlastním těle, kterým se vyjadřují a které vystavují jako ‚umělecké dílo‘. Jejich umění bylo po celá staletí vymezeno jejich touhou vzepít se gravitaci. Skáčou, točí se a jeden druhého zvedají a vyhazují do vzduchu. Všechny pohyby, které jsou v díle vidět, představují čas, prostor nebo prostředí,

v němž spolu může existovat síla, slabiny, pochybnosti, agrese nebo neúspěchy. Jedná se vlastně o stylizovaný a zesílený obraz mnoha našich každodenních bojů a snah.“
Jiří Kylián

Sofa

Choreografie, kostýmy, světelný design **Itzik Galili**
Hudba **Tom Waits**
Scéna **Janco Van Barneveld**

Premiéra 22. března 1995 v Grande Auditório Calouste Gulbenkian v Lisabonu (Portugalsko), Through Nana's Eyes Ballet Gulbenkian

Dílo *Sofa* vytvořil Itzik Galili před téměř 30 lety a bylo uváděno po celém světě. Choreografovým úkolem bylo vytvořit burleskní skeč v duchu kabaretu, který by nastavil zrcadlo společnosti. Tím, že vyvolává smíšené pocity znepokojení, pobavení a potěšení, se ukazuje jako brilantní klenot. Humorný a dojemný duet s pohovkou a zvratem...
(Id)

KŘÍDLA Z VOSKU jsme uvedli už v roce 2018 v rámci inscenace VZLETY A PÁDY – Koki Nishioka, Laura Moreno Gasulla
Foto Martin Straka

BALET A PŘÍHODY LIŠKY BYSTROUŠKY

V červnu uvedené nové inscenaci opery **Příhody lišky Bystroušky** hraje významnou roli také tanec a pohyb, což jistě souvisí i s faktem, že režisér inscenace Itzik Galili je také choreograf. O operní stránce této inscenace už jste se mohli dočíst na stranách opery, ale jak hodnotili odborníci baletní stránku?

„Vyjádření záměru propojit lidský svět s přírodou a konečností lidské existence na pozadí jejího věčného koloběhu svěřílo **Národní divadlo moravskoslezské** v současné ostravské premiéře jednomu ze světově nejrespektovanějších a nejoceňovanějších choreografů **Itziku Galilimu**, jenž se operní režii začal věnovat v roce 2014 v rámci spolupráce newyorské Metropolitní opery a nizozemské Národní opery a baletu v Amsterdamu. Jeho autentický přístup byl pro aktuální nastudování určující a i přes určité výhrady, které se týkají především určitého upozadění propracovanosti hereckých postav či soudržnosti toku celé inscenace, působí ostravské představení především díky novátorskému využití pohybu jako velmi inspirativní počín.

Galiliho pojetí Lišky Bystroušky zachovává poetiku díla, přičemž klade primárně důraz na Janáčkův záměr vyjádření propojenosti světa lidí a přírody, který naplňuje metaforickým jazykem pohybu, prošípaným tu dojemnou hloubkou, tu hravostí a humorem. Tanec, který je jedním z klíčových nositelů významu tohoto přestavení, tak dodává nejen potřebnou dynamiku hemžení (za všechny vyzdvihneme skvělé výkony baletních představitelů

Modrých vášek Francesca Fasana a Patryka Zamojského), ale je také výrazovým prostředkem, který slouží k charakteristice postav (zde zmiňme alespoň skvělého Zajíce v podání **Edgara Matea Navarra**), podtržení jejich lidských vlastností (defilé zvířat na úvodním „předváděcím molu“) a k vyjádření jejich emocí. Ilustrativním příkladem může být jímavá role Bystrouščina alter ega v podání baletní protagonistky **Yu Matsumoto**, která v zasetí nejprve vyjadřuje svobodomyšlnou duši lišky, aby pak v závěru jejího života v jedné z nejsuggestivnějších scén celého představení metaforicky ilustrovala Bystrouščin zánik.

Pohyb, který se v první části velmi energicky prolíná celým představením a neodráží se jen v rolích tanečníků, ale prostupuje i věci („putující“ stůl v hospodě), postupně v druhé části utichá, aby v závěrečném vstupu, naplněném odevzdaností Starého motýla, doprovázejícího Revírníkův návrat do lůna přírody, zcela utichl. (...)

Současné ostravské představení Lišky Bystroušky se odvíjí v záplavě zvukových, vizuálních a pohybových vjemů, které možná nenaplní všechna tradiční očekávání, ale rozhodně otevírají nový pohled především na využití taneční složky jako prostředku neotřelého kompozičního a významového prvku.“

Blanka Hrubá, operaplus.cz

NÁBOR DO BALETNÍHO STUDIA NDM

Máte doma pohybově nadané dítě ve věku od 6 let? Přihlaste jej do Baletního studia NDM. Nábor se uskuteční ve středu 4. září 2024 od 15 do 17 hodin v Divadle Antonína Dvořáka v Ostravě.

Kontaktujte Pavlinu Macháčovou, produkční baletu (pavlina.machacova@ndm.cz). Do zprávy uveďte jméno a příjmení dítěte, datum narození a e-mailový kontakt rodiče. Zašleme vám přihlášku k náboru a podrobnější instrukce.

Těšíme se na vás a vaše děti!

ŠPALÍČEK POHÁDEK – závěrečný koncert Baletního studia NDM: choreografie Věla, děti ze skupiny Junior
Foto Lucie Maceczková

! muzikál

PREMIÉRY V SEZÓNĚ 2024/2025

Michael Kunze (1943) – Sylvester Levay (1945)

ELISABETH

Poslední tanec rakouské císařovny

Český text: Michael Prostějovský

Režie: Jiří Nekvasil

Hudební nastudování: Marek Prášil

Premiéry 12. a 14. prosince 2024 v Divadle Jiřího Myrona

Uvádíme v licenci Vereinigte Bühnen Wien International GmbH

Björn Ulvaeus (1945) – Benny Andersson (1946) –

Catherine Johnson (1957)

MAMMA MIA!

Sluncem zalité nejznámější hity skupiny ABBA

Český text: Adam Novák

Režie: Gabriela Petránková

Hudební nastudování: Jakub Židek

Choreografie: Ladislav Cmorej

Premiéry 3. a 5. dubna 2025 v Divadle Jiřího Myrona

Uvádíme v licenci Music Theatre International (Europe) Ltd:

www.mtishows.eu

Muzikál NDM je na Facebooku:
Muzikál Národního divadla
moravskoslezského

Muzikál NDM
je na Instagramu:
muzikalostrava

KINKY BOOTS – uprostřed Lukáš Adam (Lola/Simon) a Angels
Foto Martin Popelář

REPERTOÁR MUZIKÁLU (ZÁŘÍ – ŘÍJEN 2024)

John Kander – Fred Ebb – Bob Fosse
CHICAGO
Překlad: Ivo T. Havlů
Úprava českého překladu: Hana Nováková
Režie: Gabriela Petráková
Hudební nastudování: Jakub Židek
Dirigent: Marek Prášil / Jakub Židek
Choreografie: Ladislav Cmorej,
Simona Machovičová
**11. 9. (18.30), 12. 9. (18.30), 3. 10. (18.30),
4. 10. (18.30)**

Zdeněk Král – Marek David – Tomáš Novotný
INTERVIEW
Režie: Marek David
Hudební nastudování: Jakub Židek
**2. 9. (19.00), 26. 9. (19.00), 27. 9. (19.00),
1. 10. (19.00), 2. 10. (19.00), 9. 10. (19.00)**

Jiří Suchý – Jiří Šlitr
JONÁS A TINGL-TANGL
Režie: Jiří Nekvasil
Hudební nastudování: Jakub Židek
**31. 8. (16.00) – hostování Hukvaldy,
21. 9. (19.00), 22. 9. (19.00) – hostování Opava,
8. 10. (19.00), 12. 10. (19.00), 13. 10. (16.00),
29. 10. (19.00)**

Cyndi Lauper – Harvey Fierstein
KINKY BOOTS
Český text: Pavel Bár, Michael Prostějovský
Režie: Gabriela Petráková, Marek David
Hudební nastudování: Jakub Židek
Dirigent: Jiří Janík / Jakub Židek
Choreografie: Ladislav Cmorej
Choreografie high heels: Antonín Blahuta
**20. 9. (18.30), 25. 9. (18.30), 5. 10. (18.30),
6. 10. (15.00), 11. 10. (18.30), 26. 10. (18.30)**

Andrew Lloyd Webber – Don Black
LIP SE LOUČÍ V NEDELI
Český text: Pavel Vrba a Michael Prostějovský
Režie: Juraj Čiernik
Hudební nastudování: Jakub Židek
**18. 9. (19.00), 24. 9. (19.00), 15. 10. (19.00),
18. 10. (19.00), 19. 10. (19.00)**

Lionel Bart
OLIVER!
Český text: Jiří Josek
Úprava a aktualizace českého textu:
Michael Prostějovský
Režie: Lumír Olšovský
Hudební nastudování: Marek Prášil
Dirigent: Joel Hána / Marek Prášil
Choreografie: Denisa Komarov Kubášová,
Lumír Olšovský
**3. 9. (18.30), 4. 9. (18.30), 14. 9. (18.30),
15. 9. (16.00), 17. 9. (18.30), 28. 9. (16.00),
29. 9. (16.00), 27. 10. (16.00), 31. 10. (18.30)**

Stephen Sondheim – Hugh Wheeler
**SWEENEY TODD: Ďábelský lazebník
z Fleet Street**
Překlad: Hana Nováková
Režie: Juraj Čiernik
Hudební nastudování: Marek Prášil
Dirigent: Marek Prášil / Adam Sedlický
23. 10. (18.30), 24. 10. (18.30)

RODINNÉ
VSTUPNÉ

ÚVODNÍK ŠÉFKY MUZIKÁLU

Milí příznivci muzikálu,

začíná nám další sezóna, a sice 2024/2025. A je v pořadí již patnáctá od chvíle, kdy jsme s novým vedením divadla přehodili operetnímu souboru výhybku směr: muzikál! Při pohledu zpět se skutečně nemáme za co stydět. Naopak, výčet uvedených slavných světových i původních muzikálů a vyprodaná představení nás ve správnosti tohoto rozhodnutí utvrzují.

Po minulé sezóně, kdy jsme celkem uvedli čtyři premiéry, jsou letos v přípravě jen dva světové muzikálové megahity, tedy **Elisabeth** a **Mamma Mia!** První z nich je vůbec nejúspěšnějším muzikálem, který se zrodil na území kontinentální Evropy. Zavádí nás na císařský rakousko-uherský dvůr druhé poloviny 19. století. Premiéru měl ve Vídni, kde se stal vlajkovou lodí tamního

muzikálu. V Ostravě půjde o teprve druhé nastudování v České republice. Garantem kvality jsou už sami autoři Sylvester Levay a Michael Kunze, jejichž **Rebecca** patří ke stálícím našeho repertoáru, a dočká se v příští sezóně sté reprízy!

A **Mamma Mia!** Tu jistě ani představovat nemusím. Člověk nemusí být příznivcem takzvaných jukebox muzikálů, tedy příběhů, které se píší pro divadelní ztvárnění slavných hitů jistých interpretů nebo autorů, aby si muzikál **Mamma Mia!** zamiloval. Letní atmosféra řeckých ostrovů, skvělá komediální zápletko a starostech dospívajících i strastech těch, kteří mají někdy zbytečný pocit, že svůj bujarý život mají dávno za sebou, to vše by bylo skvělé samo o sobě i bez hudby skupiny ABBA.

Ta je však naopak dokonale doplňuje a skvělé komedii tak dodává další dimenzi.

A ještě jedna skvělá zpráva. Na konci minulé sezóny jsme se rozloučili po pěti letech úspěšného uvádění pouze s muzikálem **Thrill Me (Vzruš mě!)** v Divadle „12“. Takže do nové sezóny vstupujeme celkem se dvanácti muzikálovými „trvalkami“ z minulých let. A to jak na scéně Divadla Jiřího Myrona, tak v Divadle „12“. Takže určitě přijďte.

Přeji Vám všem skvělou sezónu a nové muzikálové zážitky.

Gabriela Petráková

Gabriela Petráková

SWEENEY TODD: Ďábelský lazebník z Fleet Street – Lukáš Viček (Sweeney Todd), Michaela Horká (Pani Lovettová)
Foto Kristýna Junková

TÉMA

KINKY BOOTS – Roman Harok (Don), v zadní projekci orchestr muzikálu ve zkušebně
Foto Martin Popelář

Diváci, kteří již navštívili naši nejžhavější novinku **Kinky Boots**, si mohli povšimnout, že orchestr tentokrát nehraje z orchestřiště, ani z jeviště (jako u **Chicaga**), ale jeho zvuk je živě přenášen ze zkušebny orchestru. Ta je přitom umístěná na opačné straně komplexu budov Divadla Jiřího Myrona, a to dokonce až v pátém patře. A proč jsme se rozhodli pro tuto variantu? Muzikál **Kinky Boots** obsahuje ten druh poprockové hudby, který vyžaduje odlišný typ zvukového snímání. Oproti klasičtějším titulům, jako třeba **Sweeney Todd: Ďábelský lazebník z Fleet Street**, **Producenti** anebo v minulých letech **Sunset Boulevard**, je potřeba, aby byly od sebe jednotlivé hudební nástroje akusticky oddělené. Díky tomu je možné výsledný zvuk „smíchat“ tak, aby divák slyšel přesně to, co má.

Dirigent Jakub Židek je při představení KINKY BOOTS obklopen nejen muzikanty a klávesami, na které hraje, ale také kabely a obrazovkami
Foto Martin Kusyn

Hudební ředitel muzikálu Jakub Židek k tomu říká: „*Situováním orchestru v orchestrální zkušebně jsme chtěli eliminovat akustický přenos zvuku hudebních nástrojů do mikroportů sólistů na jevišti, a tím zabránit zkreslení zvuku jednotlivých nástrojů. Zároveň se ani zpěv neobjevuje ve zvuku orchestru, takže mají diváci lepší akustický zážitek.*“

Samotný přenos zvuku z orchestrální zkušebny na jeviště Divadla Jiřího Myrona, což je vzdálenost vzdušnou čarou asi sto metrů, je složitou technickou záležitostí. Nepřenášíme totiž jen zvuk samotný, ale také obraz, protože herci musí vidět na dirigenta a dirigent na herce. Mohli byste si říct, že takový přenos obrazu není v dnešní době nic složitějšího. Bylo by tomu tak, pokud bychom nepotřebovali

přenášet obraz, který musí být absolutně bez zpoždění. Gesto, které dirigent udělá, se musí v té stejné vteřině promítnout dole na jevišti, protože v opačném případě by nebyli herci synchronizováni s orchestrem. Celý proces přípravy a následné realizace „přesunu orchestru“ nebyl věcí jednoduchou, avšak podle některých reakcí diváků, kteří již **Kinky Boots** viděli, můžeme říct, že se podařil. My jsme tak zase o krok blíž tomu přinášet vám, našim divákům, nejnovější trendy z oblasti světového muzikálu. V začínající sezóně pro vás připravujeme dva muzikály – u prosincové **Elisabeth** se můžete těšit na orchestr opět tradičně v orchestřišti, ale princip přenášeného zvuku orchestru si znovu zopakujeme na jaře u dalšího muzikálového hitu **Mamma Mia!** (mad, red)

Houslová sekce, vepředu koncertní mistýně Martina Smrčková
Foto Martin Kusyn

Trumpetista Tomáš Buček
Foto Martin Kusyn

ELISABETH KONEČNĚ V OSTRAVĚ!!!

Svět výpravných muzikálů dnes nereprezentuje jen newyorská Broadway nebo londýnský West End. Desítky let patří mezi muzikálová centra kontinentální Evropy Vídeň. A právě tam měl v roce 1992 v Divadle Na Vídeňce světovou premiéru muzikál autorské dvojice Michael Kunze a Sylvestr Levay *Elisabeth*. Dnes, s odstupem času, jej můžeme označit za nejúspěšnější muzikálový titul, který vznikl mimo Londýn nebo New York.

Za úspěch *Elisabeth* může samozřejmě už sám **fenomén císařovny Alžběty, přezdívané Sissi**. Její příběh autoři zpodobnili ve velkoformátovém muzikálovém dramatu plném obrazů zašlé monarchie i břitké ironie. Dílo jen při své světové premiéře dosáhlo takřka třinácti set repríz. Ačkoli si to kdo z tvůrců tehdy nedokázal představit, osobní dramatický čtyřúhelník na pozadí zániku říše i rodu Habsburků se od té doby hraje s úspěchem takřka na celém světě.

V muzikálu *Elisabeth* jsou diváci kromě historie konfrontováni s vizemi o brzkém zániku monarchie. Příběh i zpracování díla pak v mnoha rysech připomíná muzikál *Evita*. **Také Sissi byla ženou, která stanula v epicentru historického dění, byla manželkou vládce, ale její život byl plný konfliktů s dvorskou etiketou i veřejným míněním.** Autoři dramatickou zápletku vypráví rafinovaným způsobem, kdy střídají současnost s minulostí, kladou

divákovi otázky a odpovídají na obecně platné myšlenky o moci a mocných. Příběh je kritickým dialogem mezi hrdinkou a jejími protivníky. Ze záhrobí se vracejí hlavní postavy příběhu a klíčové momenty Elisabethina života – smrt malé dcerky, sebevražda korunního prince Rudolfa i její náhodná vražda. Atentátník Lucheni měl původně v plánu ve Švýcarsku zabít někoho zcela jiného.

Dramatická zápleтка tyto nešťastné události vysvětluje nečekaně: Elisabeth

miluje tajuplný černý princ jménem Smrt. (V němčině je na rozdíl od češtiny smrt rodu mužského). Nikoliv „zubatec“, ale vášnivý pohledný mladík provází Elisabeth a její nejbližší na cestě životem. Je vždy nablízku, připraven pomoci, jak nejlépe umí...

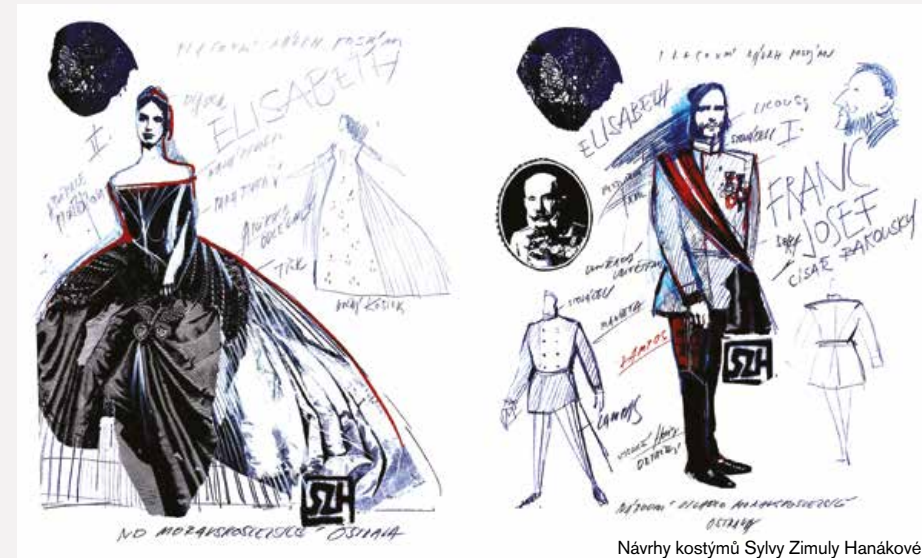
Muzikálovou výjimečnost Vídně je třeba připsat na adresu tamních městských divadel sdružených pod hlavičku Spojené scény vídeňské (VBW). Již od 70. let minulého století uvádějí soudobé špičkové světové muzikály v té nejvyšší kvalitě,

Producenti muzikálu Pavla Telčerová, obě představitelky naší Elisabeth Alžběta Bartošová (vlevo) a Natálie Tichánková s dirigentem Markem Prášilem a autorem muzikálu Sylvestrem Levayem při představení muzikálu ELISABETH na zámku Schönbrunn ve Vídni
Foto archiv Marka Prášila

nezřídka jako tzv. repliku, tedy „dvojče“ původní londýnské nebo newyorské premiéry. Většina německých textů těchto muzikálů pochází z pera **Michaela Kunzeho**. Když se při inscenování *Evity* ve Vídni sešel s režisérem původní verze Haroldem Princem, ten mu doporučil, aby se pokusil také o původní tvorbu. Vzhledem k tomu, že šlo o spolupráci ve Vídni, navrhl jako téma něco z rakousko-uherské historie, nejlépe příběh císaře Františka Josefa I. Michael Kunze však považoval za zajímavější osudy jeho manželky, a tak se právě ta stala titulní hrdinkou jeho prvního vlastního muzikálu, k němuž si za skladatele zvolil světoběžníka maďarského původu **Sylvestera Levaye**. Ten měl za sebou řadu kompozic pro hollywoodská filmová studia a společně byli oba rovněž autory slavné skladby *Fly, Robin, Fly* z doby disco vlny. V roce 1975 se objevila jako vůbec první skladba evropských autorů na 1. místě americké hitparády a o rok později za ni dokonce autoři obdrželi Cenu Grammy. Michael Kunze, ve své době i gramofonový producent, byl rovněž dvorním německým textářem Karla Gotta.

Úspěch světové premiéry přivedl *Elisabeth* na vídeňská prkna, která znamenají svět, ještě třikrát. A s nemenším ohlasem byla uvedena v Německu, Japonsku, Jižní Koreji a v dalších zemích Evropy a Asie. V posledních letech je ve Vídni *Elisabeth* uváděna v koncertně-divadelní podobě na nádvoří zámku Schönbrunn, vídeňského letního císařského sídla, pro více než 10 tisíc diváků vždy na počátku léta. Letos proběhly termíny uvádění 27. až 29. června.

Návrhy kostýmů Sylvy Zimuly Hanákové

Speciálně pro Vídeň oba autoři napsali kromě tohoto díla ještě další dva úspěšné muzikály, tedy Mozart! a Rebecca. Oba jsou tak bezesporu nejúspěšnějšími muzikálovými autory kontinentální Evropy. A za nejdůležitější moment své kariéry však považují právě *Elisabeth*.

Krimi muzikál *Rebecca*, jenž vznikl na základě románu Daphne du Maurierové *Mrtvá a živá* a který na filmové plátno převedl slavný režisér Alfred Hitchcock v roce 1940, se v Divadle Jiřího Myrona hraje s mimořádným úspěchem od března 2017 a bude mít derniéru na jaře příštího roku. Poté výprava a kostýmy poputují do plzeňského Divadla J. K. Tyla, kde se dočká muzikál dalšího uvedení. A právě tam se uskutečnila v listopadu 2019 česká premiéra *Elisabeth*. Ostravská verze však bude zcela nová, původní.

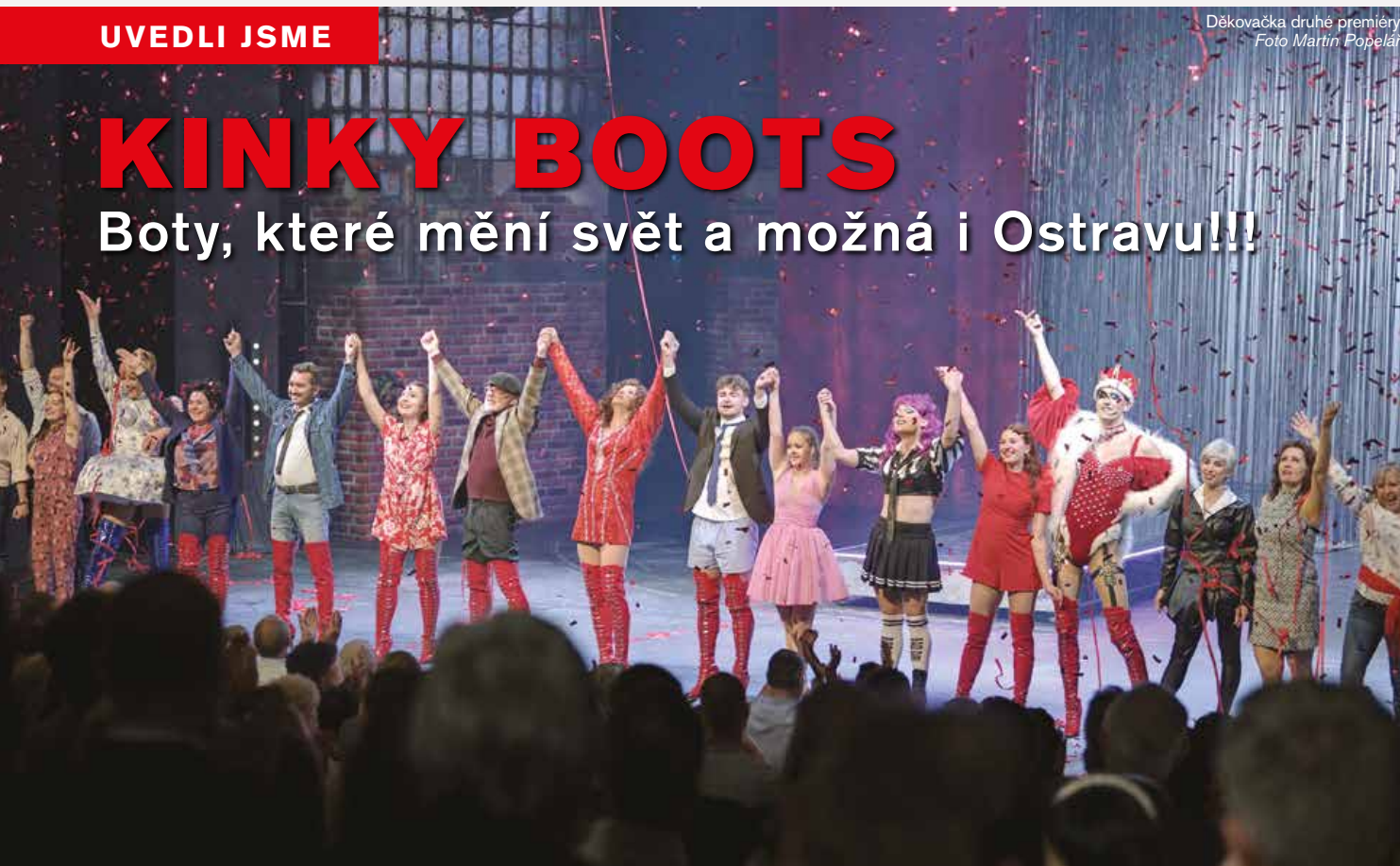
Premiéra proběhne na počátku prosince. Autorem českého textu je, jako v případě řady dalších muzikálů, **Michael Prostějovský**. Režisér inscenace **Jiří Nekvasil** pak nastuduje muzikál na scéně **Daniela Dvořáka** a v opulentních historických kostýmech **Sylvy Zimuly Hanákové**. O hudební nastudování se postará, jako v případě *Rebecce*, **Marek Prášil**. Po náročných konkurzech a interních přehrávkách se v tuto chvíli finalizuje obsazování hlavních rolí. Není sice kompletní, avšak diváci se mohou již teď těšit kromě tradičně početné company na nové i populární tváře, jakými jsou **Tomáš Savka, Lukáš Viček, Lukáš Adam, Michaela Horká, Radim Bierski** a další. V titulní roli pak diváci spatří **Alžbětu Bartošovou** a **Natálii Tichánkovou**. (mp)

Návrh scény Daniela Dvořáka

KINKY BOOTS

Boty, které mění svět a možná i Ostravu!!!

Děkovačka druhé premiéry
Foto Martin Popelář

Červené botky vtrhly do Ostravy na svých dvanácticentimetrových podpatcích.

Diváci je přivítali bouřlivým potleskem, skandováním, smíchem i slzami dojetí!

Muzikál **Kinky Boots** má vše, co má dobrý muzikál mít. Silný lidský příběh, v dnešní době tolik potřebnou zprávu o tom, že být sám sebou je úplně normální, vizuálně poutavou scénografií a kostýmy, působivou choreografií, nezapomenutelnou a pulsující hudbu, a hlavně drag queens! Hity jako: *V podpatcích je hřích, Všichni říkají: jooo!, Chlap skutečně, Už se*

blíží, Sílu ti dám / tak žij! jistě zdomácní a ne jeden divák si je bude broukat cestou z divadla. Slyšet je v podání orchestru muzikálu NDM je navíc opravdový zážitek. Obě červnové premiéry a první repríza byly zakončeny několikaminutovým potleskem ve stoje a ukázaly, že na repertoár našeho souboru přibyl další muzikálový hit, o kterém se nebojíme říct, že tu s námi bude dlouho. Pojďme si obě červnové premiéry i první reprízu připomenout fotografiemi a ohlasy v tisku.

(mad)

„Kinky Boots přináší kromě obrovské dávky zábavy, která pramení z komických a adrenalinových situací, také několik akvizic. Jejich poselství je poměrně prosté: Najít zdánlivě opovážlivou drzost být sám sebou, zbavit se pout a žít si svůj život. Tvůrci tohoto muzikálu to naštěstí s radami do života zbytečně nepřehání. Nejde jim o nějaké duchovní mistrovství jako spíše o osvojení si lidskosti. (...)“

Dámy a pánové, i vy, kteří v tom ještě nemáte jasno, Kinky Boots v Ostravě

Radim Bierski (Charlie Price),
Peter Pecha (Lola / Simon)
Foto Martin Kusyn

Tomáš Krpec (Charlie Price)
Foto Martin Popelář

The Angels, vřadu Ján Slezák (Lola / Simon)
Foto Martin Popelář

jsou jednoznačným hitem a řemeslně perfektně odvedenou záležitostí. Je normální, že některým výkonům napoprvé chyběla občas přesnější intonace nebo přesnost v kolektivních sestavách. Co je však důležitější, základní pilíře, kterými jsou režie, scéna, kostýmy, choreografie, herecké, taneční a instrumentální výkony se spolu sešly báječně.“

Milan Bátor, ostravan.cz

V popředí Tomáš Savka (Don), Lukáš Adam (Lola / Simon)
Foto Martin Popelář

Reprízy 20. 9. (18.30), 25. 9. (18.30), 5. 10. (18.30), 6. 10. (15.00), 11. 10. (18.30) a 26. 10. 2024 (18.30) v Divadle Jiřího Myrona

GRATULUJEME

LIMONÁDOVÝ JOE
(2005)

HRABĚNKA MARICA
(2007)

GASPARONE, ZÁHADNÝ
LOUPEŽNÍK (2008)

POLSKÁ KREV
(2012)

ROMAN HAROK / 20 let v NDM

PLES V OPERĚ
(2015)

JOSEF A JEHO ÚŽASNÝ
PESTROBAREVNÝ PLÁŠT
(2016)

KOČKY (2018)

CHICAGO
(2024)

Foto: Josef Hradil, Radovan Šťastný, Martin Popelář

VZPOMÍNKA

Jana Tomsová při zkoušce koncertu
10 LET MUZIKÁLU V OSTRAVĚ
Foto Martin Kusyn

JANA TOMSOVÁ

Po krátké těžké nemoci nás 8. května 2024 opustila **Jana Tomsová**. Bývalá tanečnice se od roku 2010 věnovala choreografii a pohybové stránce muzikálů a oper.

Krátkou vzpomínku jí věnovala šéfka souboru muzikálu Gabriela Petráková, kam Jana kmenově patřila.

„Členkou souboru na pozici taneční mistryně a asistentka choreografie byla Jana Tomsová od roku 2010. Patřila mezi nejoblíbenější a nejobětavější kolegyně. Pracovala vždy s maximálním nasazením a naší největší oporou byla zejména v době covidové. Takřka do poslední chvíle před každým představením zkoušela s novými alternacemi a zaskoky a často právě díky ní jsme v té těžké době byli schopni naše představení odehrát.“

Přes maximální osobní nasazení, často jen zpovzdálí, sledovala naše úspěchy a radovala se z nich. Poslední týdny už s námi nezkoušela, avšak stále jsme do poslední chvíle věřili, že se opět mezi nás vrátí. Bohužel, už se tak nestane.

Janičko, chybíš a budeš chybět!“

Gabriela Petráková,
šéfka souboru muzikálu NDM
(a s ní všichni členové souborů
muzikálu a opery NDM)

Vzpomínkový koncert věnovaný Patricii Burda Janečkové

**V úterý 1. října 2024 v 18 hodin
v katedrále Božského spasitele**

Po koncertě proběhne v 19.30 hodin ve slavnostním sále v Divadle Jiřího Myrona vernisáž výstavy **Ostře sledovaná prsa**, kterou uvádíme ve spolupráci s Aliancí žen s rakovinou prsu, o.p.s., a jejím projektem Bellis – mladé ženy s rakovinou prsu, s ostravskou patientskou organizací Onko-Amazanky a RBP, zdravotní pojišťovnou. Tato výstava je zaměřena na všechny generace a jejím cílem je upozornit veřejnost na důležitost prevence v boji proti rakovině prsu.

Symbolicky tuto výstavu nabídneme návštěvníkům Divadla Jiřího Myrona **od 1. října 2024**, tedy rok poté, kdy nás Patricie Burda Janečková navždy opustila.

Bližší informace o koncertu i výstavě naleznete na webu NDM.

Foto Adam Živný

VZPOMÍNKA

HANA HRADILOVÁ

Sólistka ostravské operety (1969–2003)
(4. 3. 1943 Zlín – 14. 7. 2024 Ostrava)

Foto archiv NDM

V neděli 14. července 2024 náhle zemřela emeritní sólistka bývalého souboru operety někdejšího Státního divadla v Ostravě a Národního divadla moravskoslezského paní **Hana Hradilová**.

Studovala zpěv na brněnské konzervatoři, odkud přešla na JAMU, kterou absolvovala v roce 1969 (obor operní zpěv). První angažmá získala v brněnské opere a operetě ještě v době studií. Na jevišti v Ostravě stála poprvé 24. března 1969, kdy zpívala Lízu v *Zemí úsměvů* za tehdy nemocné operetní sólistky. Stále angažmá

získala od 1. dubna 1969 a kromě pěvecké stránky začala získávat zkušenosti i s mluveným slovem, ze kterého měla zprvu jako vystudovaná operní pěvkyně obavy. Brzy se zařadila mezi přední sólistky operetního souboru Státního divadla v Ostravě a stála tak po boku Liběny Astrové, Vlasty Tolarové, Heleny Riehslové, Karly Divákové, Ileny Flakové či Ilony Simandlové.

Výčet jejích rolí je vzhledem k dlouholetému angažmá velmi bohatý. Přestože si za více než čtyřicet let

na ostravském jevišti zahrála a zazpívala snad ve všech klasických operetních dílech, její láskou byl muzikál, na němž oceňovala, že k divákovi, díky svým textovým předlohám, může promlouvat aktuálněji než klasická operetní díla. A nemusí to být nutně muzikál ze současnosti: „*Mám ráda hlavně muzikály. Myslím, že je to divadlo, které má současnému divákovi co říci. Každá doba má svou módu. Opereta byla na vrcholu své slávy ve třicátých letech. I ve starých českých filmech všechny naše hvězdy musely umět zpívat. Dnešním mladým divákům je bližší muzikál. Obvykle má báječnou textovou předlohu. Hudba uznávaných autorů je zárukou určité kvality. A pokud má divadlo finance, herce, když se seje tým, který umí, pak se může objevit něco zajímavého.*“

Na diváky třeba silně zapůsobila coby Mercedes v muzikálu *Hrabě Monte Cristo* (1982), který měl v Ostravě v režii Františka Korduly svou československou premiéru.

Její první muzikálovou rolí se stala Irena Molloyová v *Hello, Dolly* (1971) – Dolly tehdy ztvárnila Liběna Astrová – aby o dvacet let později (1992) tuto legendární titulní roli zpívala v alternaci s Karlou Divákovou. Velmi ráda vzpomínala na Magnolii v *Lodi komediantů* (1972), v níž se podle svých slov tzv. herecky chytla a dokázala plně uvolnit svůj temperament. (Za Magnolii a za roli Galji v muzikálu *Vítr, který voní* obdržela v roce 1973 prémii Čs. literárního fondu.) Byla ale také Sally Bowles v *Kabaretu* (1978), Aldonzou v *Člověku z kraje La Mancha* (1977), Káčou Maršálkovou v *Divotvorném hrnci* (1979) či Bubulínou v *Zorbovi* (2003).

Od roku 1988 vyučovala zpěv na ostravské konzervatoři, nejdříve pro posluchače herectví, později i jako hlavní obor.

S ostravským publikem se po účinkování ve 126 inscenacích rozloučila coby Macecha v pohádkovém muzikálu *Mrazík* (2011).

(les, at)

U BÍLÉHO KONÍČKA (1969)
– Hana Hradilová (Josefa Vogelhuberová),
Zdeněk Růžička (Otto Siebenschein)
Foto František Krasl

MAMZELLE NITOUCHÉ (2010)
– Hana Hradilová (Představená kláštera),
Jarmila Hašková (Fortnýřka)
Foto Vojtěch Bartek

KONSTANTNÍ PROMĚNY OSTRAVSKÉHO DIVADLA 1/5

Původní podoba hlediště dnešního Divadla Antonína Dvořáka, středová ulička byla zrušena už v roce 1909
Foto archiv NDM

Ostrava je od počátku svého překotného vývoje městem plným protikladů. Organicky k ní patří, definují ji a dodávají jí specifické kouzlo. Co by jinde působilo nepatřičně, Ostrava s drsnou grácií snese. Ovšem představa, že by byla městem bez divadla, se i z tohoto pohledu jeví jako zcela absurdní... A přitom je to jen pár (desítek) let, kdy bylo vše jinak...

Scéna se promění

V divadle je proměna konstantní jistotou. Vždyť se to píše i v divadelních textech – scéna se promění... A na platformě konstantně se proměňující „scény“, jakou je Ostrava už více než dvě století, jsou to změny velmi dynamické.

Několik generací zpět bylo Ostravsko málo obydleným zemědělským krajem s rybníky. Nikoho by při pohledu na beskydské kopce na horizontu nenapadlo nejen nic o divadle, ale ani o tom, kam se v budoucnu budou jeho často náročné a později popílkem hustě zasypané cesty ubírat. Změnilo se vše, včetně průmyslem zasažené krajiny. Jak mizely, eufemisticky řečeno, metamorfovaly se lesy, objevovalo se víc místa pro něco jiného. Třeba pro lidi a jejich kratochvilné rozptýlení. V letech 1830–1880 se Ostrava výrazně proměnila a **počet obyvatel jen její moravské části se zvýšil sedmkrát** a za dalších třicet let třikrát. A co teprve později, když v roce 1924 sloučením okolních obcí vznikla tzv. velká Ostrava...

Více práce potřebovalo více lidí a ti zase „uživilí“ více zábavy. A ta se také postupně proměňovala. **Divadelní kulturu nejprve**

zajišťovaly německé a později i české kočovné soubory, které do města začaly jezdit ve 2. pol. 19. století. Později se přidali místní ochotníci. A hrálo se, kde se dalo – po hostincích, restauracích či v sále městské stělnice. Dnešní progresivní projekty zaměřené na vyvedení divadla ven z tradičních budov jsou tedy paradoxně jen návraty k jeho méně formální minulosti.

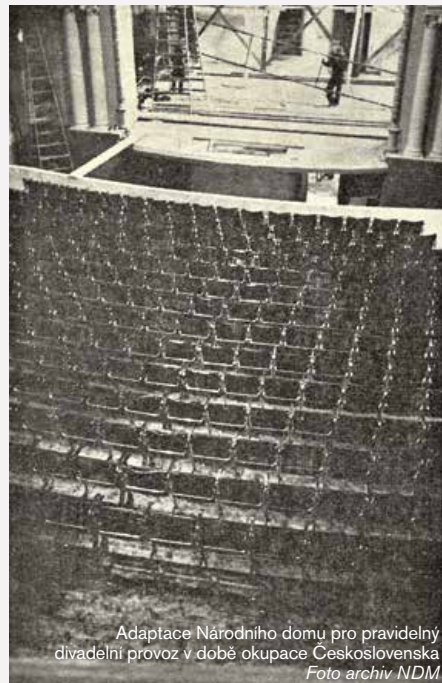
Každý měj jen ten svůj a jako jediný opatruj

Mnohonárodnostní Ostrava se na přelomu 19. a 20. století transformovala v kulturní centrum širokého okolí včetně Slezska. Tento dynamický vývoj vyústil jednak do zhmotněného snu ostravských Čechů, neorenesančního **Národního domu otevřeného v roce 1894**, jednak do kulturní platformy ostravských Němců **v podobě Německého domu** (1895) ve stylu nizozemské renesance (o rok rychlejšími Čechy posměšně nazývaného Trucburg) i do střediska místních Poláků, kterým se stal **Polský dům** (1900), historizující stavba s prvky secese, která posledních téměř třicet let bez využití chátrá.

Dnes můžeme s jistotou říct, že už nežije nikdo, kdo by si Ostravu pamatoval jinak než s majestátními divadelními konstantami: s jednou naproti katedrále Božského Spasitele a s druhou na dnešním Smetanově náměstí. **Národní dům, později Lidové divadlo a od roku 1954 Divadlo Jiřího Myrona, byl otevřen přesně před 130 lety.** Stadtheater, tedy Městské divadlo, dlouhá léta Divadlo

Zdeňka Nejedlého, dnes Divadlo Antonína Dvořáka, bylo otevřeno v září 1907. Ale možná je ještě několik nejstarších Ostravanů, kteří znali, a třeba i jako děti navštěvovali, Deutsches Haus. A po válce jej viděli internovanými Němci za trest rozebírat cihlu po cihle. Proměnil se v memento konstantně prázdného prostoru na dnešním náměstí Edvarda Beneše naproti kavárně Elektra...

Zatímco **Národní dům byl od svého počátku českým kulturním centrem, novobaroční Městské divadlo bylo postaveno pro německý soubor** a ostravské Němce by tehdy určitě nenapadlo, že tomu bude někdy jinak. Bylo – za dvanáct let. Český soubor tam začal hrát po vzniku instituce Národního divadla moravsko-slezského v prvním poválečném roce 1919. A tehdy by zase konečně svobodné Čechy nenapadlo, že tomu bude jinak... A bylo – za dvaadvacet let, když se **NDMS, v roce 1941 nuceně transformované v České divadlo moravskoostravské, muselo za okupace stáhnout nejprve do Katolického domu a po urychlené rekonstrukci do Národního domu.** Oč pro okupanty méně provokující název instituce, o to horší podmínky pro umělce i diváky. Nic ale netrvá věčně a německé divadlo v Ostravě odehrálo své poslední představení 28. 8. 1944. Den poté bylo město zasaženo masivním náletem spojeneckých vojsk, který poškodil budovu Městského divadla i Německého domu a od 1. září 1944 nařídily protektorátní úřady uzavření všech divadel v zemi. Po válce už provoz německých scén samozřejmě nebyl obnoven. **Český soubor tak na chvíli zůstal – do vzniku Divadla mladých v prosinci 1945 – jediným profesionálním uskupením ve městě.** Ovšem jeho instituce

byla opět přejmenována: nejprve na Zemské divadlo (1945) a posléze, v souladu se všeobecným zestátňováním, na Státní divadlo v Ostravě (1948).

Dobytek, koupaliště, spáleniště

Když se ale v čase zanoříme ještě hlouběji, na počátek 19. století, do doby, než za sto let na dnešním Smetanově náměstí vyroste majestátní novobaroční budova Městského divadla, zažijeme další sérii proměn. **Z Hlavního, dnes Masarykova náměstí tam v té době bylo přesunuto tržiště s dobytkem, které dalo vzniknout i názvu lokace: Sviňský trh.** Tak ohromný, že dokázal najednou pojmout až 8 000 kusů dobytka! Stav náměstí po každém trhu dal zřejmě nakonec impuls k tomu, že obchodníci se i se svými zvířaty museli z centra přesunout na konec dnešní Stodolní ulice a nadále se na místě obchodovalo jen se slámou, senem a dřevem. Nakonec i tyto komodity a jejich prodejci byli nuceni náměstí opustit. Rušno tam ale zůstalo. **V roce 1846 začalo hloubení jámy Antonín, která nakonec byla využita pouze pro čerpání důlní vody a odvětrávání podzemí.** V roce 1879 byla zasypaná, nicméně zásadně ovlivnila umístění budoucí divadelní budovy. Ta byla z nyní již Antonínova náměstí „vysunuta“ o 30 metrů a kvůli nestabilnímu podloží bylo divadlo postaveno na 1,5 metru silné železobetonové desce. A dokážete si představit, že v místech, kde dnes spořádaně sedáváme v přítmí hlediště, zněl výskot dětí a šplouchání vody veřejného koupaliště napájeného z Mlýnského potoka, který tekł kolem?

Téměř o sto let později jiný živel brutálně opanoval druhý z velkých domů, Divadlo Jiřího Myrona. Zničující požár v prosinci 1976 změnil místo diváckých zážitků ve spáleniště a deset dlouhých let se jevilo jako věčnost, než se zásadní rekonstrukcí proměněná scéna v dubnu 1986 znovu otevřela.

Když se chce anebo taky musí

Konstantně ceněný, jen s dobou se opět proměňující, byl i **společenský vliv divadla.** Když na sklonku 19. století tehdejší politické strany pochopily, že divadlo skýtá nejen zábavu, ale má i sociální dosah, začala se Thálie na Ostravsku vyvíjet velice rychle. A silný společenský akcent mělo či mít „muselo“ ostravské divadlo vždy. Třeba v roce 1937, kdy se inscenací *Čech a Němec*, společným dílem tehdejších českých a německých ostravských divadelníků jasně vymezilo proti nacismu nebo během 2. světové války, kdy pro posílení národního ducha hojně nasazovalo české tituly. **V časech indoktrinovaných komunistickou ideologií zase musela ostravská Thálie strpět řadu pro divadelníky i diváky ponižujících úliteb režimu.** Například nechvalně proslulou inscenací na motivy knihy L. I. Brežněva *Znovuzrození* (1982), uváděnou v době, kdy dávno minul čas „povinných“ budovatelských her. Ale zase by to nebyla protiklady prodchnutá Ostrava,

aby v době normalizace, na sklonku 70. let 20. století, zásluhou politicky sice „správně orientovaného“, ale jinak srdcem ryzího divadelníka a tehdejšího šéfa činohry Karla Vochoče nepřijala aktuálně politicky nepohodlného režiséra **Jana Kačera.** V Ostravě začínal v roce 1959 v Divadle Petra Bezruče, nicméně v jeho druhém ostravském období, v činohře SDO, mu chyběl fenomén miniaturní scény pražského Činoherního klubu natolik, že se zasadil o vznik **Komorní scény v tehdejším Krajském divadle loutek.** Stala se nepřímou následovnicí avantgardního Studia NDMS ze 20. let 20. století a přímou předchůdkyní studiových scén NDM, kterou byla od roku 2001 zkušebna v Divadle Antonína Dvořáka a dnes je jí Divadlo „12“. Mimochodem – v někdejší loutkovém divadle na dnešním Masarykově náměstí začínal i soubor Kytice, prapředek dnešního Divadla Petra Bezruče.

Komorní scéna SDO v Divadle loutek byla výsledkem hledání náhrady za vyhořelé Divadlo Jiřího Myrona a změna tvůrčího prostoru a práce v něm nemohla být výraznější. Do Ostravy se po padesáti letech vrátil blízký kontakt herce s divákem, na který později navázala třeba Komorní scéna Aréna a vytvořila v tomto „oboru“ svébytný fenomén odkazující se právě na Činoherní klub. Konstantní kruh proměn se úspěšně uzavřel.

Ostravská Thálie se za nějakých 150 let proměnila velmi výrazným způsobem. Kopírovala společenské změny státu i Evropy, přesto si ale, v souladu se „svým“ městem, udržovala nezaměnitelnou identitu, jak se dnes s oblibou říká „razovitost“. Což je termín, jehož význam se konstantně proměňuje mezi pejorativností a obdivem... (at)

ZNOVUZROZENÍ (1982) – Jan Fišar (Potrubář), Eva Kaplerová (Holubová), Karel Vochoč (Autor), Alexej Pyško (Tarasjuk) a sbor operety SDO
Foto Josef Hradil

VLASTA JELÍNKOVÁ

Herečka s rozsáhlou „galerií dívčích postaviček“ (31. října 1904 Sadská – 26. října 1988 Praha)

**Angažmá v ostravské činohře:
1924–1925; 1930–1945**

Jestli se mohl někdo pyšnit, že pochází z významné herecké rodiny, tak to byla právě herečka Vlasta Jelínková! Herecký rod Jelínků působil už v 19. století u tehdejších předních kočovných společností. Její prastrýc Jan Jelínek prý hrál s Josef Kajetánem Tylem a jeho souborem na venkově a Vlastin dědeček Vilém, jeho bratr, účinkoval u Zöllnerovy společnosti. Z osmi Vilémových dětí se šest věnovalo divadelní profesi! Její tety Marie Spurná, Hana Vojtová, Terezie Brzková a Otýlie Beníšková a také její tatínek Maxmilián, který byl celý život kočovným hercem a garderobiérem Švandovy společnosti. Není proto velkým překvapením, že se rozhodla pro herecké povolání a pokračovala také, jako její bratranec Jaroslav Vojta, v rodinné tradici.

Vlasta Jelínková, vlastním jménem Anna Jelínková, zamířila poprvé do Ostravy už v roce 1924 z plzeňského a kladenského angažmá. Po necelých dvou ostravských sezónách plných drobných úloh, jako byly komorné, služby, panské nebo dcery, se vrátila zpět do Plzně a Pardubic, kde získávala větší herecké příležitosti. Poslední zmíněné

divadlo jí přivedlo do cesty dva osudové muže, kteří ovlivnili její další hereckou i životní pouť. Vdala se za herce a režiséra Karla Konstantina (vlastním jménem Felix Karel Schindler, proto je v úředních dokumentech také uváděna jako Vlasta Schindlerová-Jelínková) a poznala se s režisérem Janem Škodou, který ji i s manželem přivedl v roce 1930 zpět do Ostravy jako herecké posily činoherního souboru. Manželství se však po narození dcery Magdaleny Jany v roce 1938 rozpadlo a Karlova nepřekonatelná osobní antipatie vůči Vlastě zapříčinila, že ji přestal obsazovat do inscenací, které režíroval. To vedlo nejen k uměleckému podhodnocení jejího talentu, ale také k tíživým podmínkám živobytí, které se ještě zhoršily v roce 1940 po jeho odchodu do Městského divadla na Královských Vinohradech v Praze. Vlasta Jelínková pak napsala dopis adresovaný Spolku Národního divadla moravskoslezského s prosbou o navýšení gáže z důvodu neúnosné finanční situace. **Přes všechny osobní potíže, které se promítly i do její herecké práce, nebyl její talent opomenut a patřičně ho uměl využít druhý, již výše zmíněný režisér a tehdejší významný šéf ostravské činohry Jan Škoda.** Škoda v Ostravě realizoval 76 inscenací a ve 44 z nich

účinkovala. Podobnému počtu se přiblížili už jen Jiří Myron, František Forman a Antonín Brož. Vše potvrzuje, že Škoda považoval Vlastu Jelínkovou za výjimečnou herečku a stabilní oporu souboru a spolupráci s ní vyhledával. I když byla angažována pro obor naivek a pro komediální role (tedy postavy mladých dívek, často rozverných, hašteřivých, rozšafných a prстоřekých), dokázala i v těchto domněle epizodních rolích zaujmout nejen ostravskou kritiku. Jmenujme alespoň její hubatou Toničku (*Děti starého mládence*, 1931), žárlivou punčochářku Kostíkovou (*Konvář politik*, 1934), žárlivou sokyni Kačenku (*Don Juan*, 1933) nebo naivní dceru hostinského Bětušku (*Divotvorný klobouk*, 1933). Její snad nejvýraznější rolí byl nezbedně skotačivý a hbitý Puk (*Sen noci svatojánské*, 1940), který hýřil i neposedností v každém proneseném verši. Za většinou jejích zásadních rolí stál přímo Škoda. S ním nastudovala i několik lyrických a heroických žen: Kleopatru, Biancu nebo nezkušenou, křehkou Mimi v Čapkově *Loupežníkovi* (1935). Je až neuvěřitelné, že za dobu svého působení v Ostravě nastudovala bez dvou dvě stě rolí!

Přesto se v roce 1945 s Ostravou rozloučila podruhé a nadobro a následovala Škodu spolu s dalšími herci do Realistického divadla v Praze. Jako jeho zakládající členka v něm setrvala osmnáct sezón a po odchodu do divadelního důchodu se začala intenzivně věnovat filmu. Připomeňme si na závěr především její spolupráci s Jiřím Menzelem (*Rozmarné léto*, *Skřivánci na niti*, *Na samotě u lesa*, *Vesničko má středisková*), s Otakarem Vávrou (*Třináctá komnata*, *Příběh lásky a ctě*), s Petrem Schulhoffem („*Já už budu hodný, dědečku!*“) nebo s Dušanem Kleinem (*Jak básníkům chutná život*), kde se objevovala ve výrazných rolíchách často prostých a lidových žen nebo také „šátkových“ babiček a stařenek. (kp)

Vlasta Jelínková (Betty Heldová) s Gustavem Nezvalem (Erich Dietz) v Běkefiho komedii PRŮDCE PRVNÍHO (1937)
Foto K. Hůlek

ANTONÍN KAŠPER

Zanícený dirigent nejen singspielů (10. září 1909 Chropyně – 2. dubna 1974 Ostrava)

**Dirigent ostravské operety
(1. srpna 1948 – 31. prosince 1969)**

Ostravská opereta měla po druhé světové válce velké štěstí na umělecké osobnosti, které ji zásadně formovaly, a tím se podílely na jejím stoupajícím věhlasu. A nebyli to jen sólisté na jevišti, ale také členové operetního orchestru, kteří tehdy vytvořili hudební těleso považované za raritu v celém tehdejší poválečném Československu. Respektovaný operetní orchestr hrál nejen repertoár svého souboru, ale často doprovázel také celovečerní balety a obohacený o členy operního a rozhlasového orchestru pořádal i symfonické koncerty. V té době se za dirigentským pultem střídali dva pánové v černém fraku – vycházející dirigentská hvězda a charismatická osobnost Vladimír Brázda a nově příchozí zkušený kapelník a sbormistr **Antonín Kašper**.

O Vladimíru Brázdovi bylo již napsáno mnohé a ještě mnohé napsáno bude, proto si připomeňme neprávem trochu opomíjeného ostravského hudebníka Antonína Kašpera. Rodák z Chropyně na Kroměřížsku k muzice tíhl už od mládí. Studoval na konzervatoři v Brně hru na varhany a po čtyřech letech zde také studium úspěšně zakončil státní zkouškou učitelské způsobilosti z klavíru a sborového zpěvu. Deset let působil jako varhaník v kostele sv. Václava v Hulíně a zároveň se

věnoval výuce hudby v Jevíčku. Po válce své hudební vzdělání a dirigentské schopnosti rozšířil díky působení v brněnském rozhlase coby hudební režisér a dirigent. Poté nastoupil jako dirigent v opavské operetě, kde se však dlouho neohřál, a v roce 1948 kývl na nabídku tehdejšího šéfa a režiséra ostravské zpěvohry Jana Pacla, s nímž hned připravil svou první ostravskou inscenaci *Svatba v Malinovce* (1948). Tím začala Kašperova jednadvacetiletá pouť ve službách ostravské lehké múzy, během které nastudoval téměř sedm desítek inscenací. A hned na jejím začátku v roce 1950 získal první cenu *Divadelní žatvy*

Antonín Kašper při práci s operetním orchestrem
Foto archiv

v kategorii operet a her se zpěvy za skvělé technické propracování orchestru i sboru v inscenaci *Tabákový kapitán*. **I když byl zaníceným hudebníkem a dirigentem především lidových operet, hudebních komedií a singspielů, měl na svém kontě i celou řadu úspěšných inscenací z klasické operetní tvorby.** Jmenujme například Nedbalovu *Polskou krev* (1952), Hervého *Mam'zelle Nitouche* (1951, 1964), Offenbachovu *Krásnou Helenu* (1957), Millöckerovu *Žebravého studenta* (1959), Dendrinovu *Lysistratu* (1964) aj. Antonín Kašper měl blízký vztah i k tvorbě panů Wericha, Voskovce a Ježka a společně s režisérem Mojmírem Vyoralem připravili tehdy populární inscenace *Kat a blázen* (1961), *Nebe na zemi* (1963) nebo *Sever proti Jihu* (1966) a s Janem Paclem nastudoval rovněž divácky úspěšného *Golema* (1960). Na Antonína Kašpera dodnes s vřelostí vzpomíná emeritní operetní sólistka Karla Diváková, která se s ním poprvé potkala při svém prvním konkurzu na hlavní roli v inscenaci *Mam'zelle Nitouche*: „*Poznala jsem jej již jako staršího, usměvavého pána, se kterým se velmi dobře spolupracovalo. Byl k nám zpěvákům velice ohleduplný a nikdy se nerozčíloval, i když se někomu zrovna nedařilo. (...) Svým úsměvem nám dával pocit, že jsme všechny Emy Destinnové a pánové Carusové.*“

Antonín Kašper se mimo dirigování v ostravské operetě věnoval i skladatelské, sborové a pedagogické činnosti. Komponoval hudbu pro dechové orchestry *Ostravanka* a *Haviřovanka* nebo pro ostravský rozhlasový orchestr. Vypomáhal v hudebních a pěveckých souborech a účinkoval v představeních, jež pořádala tehdejší Československá hudební a divadelní agentura Pragokonzert. A zůstal věrný i učitelství – na ostravské konzervatoři od roku 1957 až do své náhlé smrti vyučoval hru na akordeon. (kp)

NDM EXTRA

MIMOREPERTOÁROVÉ AKCE, PŘEDNÁŠKY, DEBATY, BESEDY A VÝSTAVY

NDM EXTRA (ZÁŘÍ – ŘÍJEN 2024)

XXIV. Cyklus komorních koncertů
ENSEMBLE TRIFLAUTO
16. října 2024 v 19 hodin
ve slavnostním sále DJM

Cyklus komorních koncertů zahájí ve středu 16. října svou 24. sezónu zajímavým koncertem souboru Ensemble Triflauto. Ten tvoří hráči na zobcovou flétnu s rozdílnými hráčskými zkušenostmi:

Jan Kvapil svoji dlouholetou aktivitou výraznou měrou přispěl k profesionalizaci oboru v naší zemi, **Ondřej Hanuš** v posledních letech úspěšně vystupuje s mezinárodním renesančním souborem La Quinta Pars, zatímco **Zuzana Nešporková** se rychle etabluje zejména na vídeňské flétnové a starohudební scéně. Právě spojením tří osobností různých generací

vzniká svěží neotřelé pojetí umocněné originální stavbou programu a použitím zobcových fléten nejrůznějších typů i velikostí.

Program 6 – 3 – 25 přináší průřez repertoárem flétnového tria od 13. po 20. století. Ze středověkého období zazní transkripce duchovních melodií ze španělského kodexu *Libre Vermell* a imitační skladby Giovannioho da Firenze. Renesanční styl je zastoupen francouzskými chansony z první poloviny 16. století a anglickými tanečními i polyfonními skladbami, z nichž jednu zkomponoval sám král Jindřich VIII. Svěbytný francouzský vrcholné barokní repertoár přiblíží sonáty mistrů tohoto stylu J. M. Hotteterra a J. B. de Boismortiera. Nejnovějším dílem programu je *Trio*, které zkomponoval německý génius P. Hindemith pro školní hudební den ve městě Plön (1932). Koncert jistě potěší ty, kdo se chtějí na chvíli přenést do klidu a pohody, jen tak si na chvíli sednout, vydechnout a nabrat trochu síly do dalších dní. Vstupenky na tento koncert, popřípadě abonentní vstupenku na všechny komorní večery Cyklu komorních koncertů, je možno zakoupit v předprodeji NDM.

Dalším koncertem v listopadu bude koncert houslové legendy Václava Hudečka

a v prosinci pak zahraje saxofonové kvarteto. Těšíme se na vás, milí posluchači. (hf)

Výstava ve slavnostním sále
VLADIMÍR KRISTIN
Scénograf v zeleném plášti

V nové sezóně 2024/2025 ponese slavnostní sál jméno Vladimíra Kristina. Nejen pro jeho nezpochybnitelný přínos ostravskému kulturnímu životu a pro zásluhu o rozvoj ostravské scénografie, ale také pro připomínku 130. výročí jeho narození, které se událo roku 1894. Tedy stejného roku, kdy Ostrava získala v podobě Národního domu místo společenského a divadelního života.

Výstava věnovaná tomuto malíři a scénografovi bude mít vernisáž na začátku nové sezóny. Bližší informace naleznete na stránkách www.ndm.cz.

ÚVODNÍ SLOVO KURÁTORA VÝSTAVY

MARTA KOLÁŘOVÁ: OBRAZY

11. září – 11. listopadu 2024
v Galerii současné malby
Divadla Antonína Dvořáka
Vernisáž 11. září 2024 v 17 hodin

Malířská tvorba **Marty Kolářové** (narozené v roce 1976 v Ostravě) pokračuje v neumenšené intenzitě a po téměř pěti letech od její rozsáhlé výstavy v ostravském Domě umění se opět představuje samostatnou výstavou, i když v zúženém výběru aktuálních prací. Zůstává nadále věrná inspiraci

periferní industriální krajinou Ostravy. Město je jejím hlavním námětem. Ne však ledajaké. Marta Kolářová naslouchá vnitřnímu hlasu a vytrvale maluje nevábne a převážně bezútěšné ostravské motivy a nehostinná městská zákoutí, nejraději v mlze či smogu, v dešti, v noci nebo nad ránem. Zpřítomňuje určitou drsnost a syrovost Ostravy a nachází její skrytou krásu, vzrušivost a sílu, což jiná města s harmoničtější, a ne tak překotnou historií nemají.

To autorka dobře ví, když maluje všední, opuštěná, jakoby vyvržená městská zákoutí. Vychází vždy z autentických prožitků, z toho, co ji nejen obklopuje, ale hlavně oslovuje. Používá přitom velmi střídmou barevnost – jakoby nebarvy – avšak i šed, čern a nově i modř mají nepřeborné množství nuancí. Laicky řečeno: Ostravu, její potemnělou duši, nelze zobrazit ve zmrzlinových odstínech. Zvláště když tato barevnost-nebarevnost souzní s duševním ustrojením umělkyně.

Motivy Marty Kolářové korespondují s melancholickými pocity prázdna a bezúčelnosti. Malířka je překonává pozitivním aktem malby. Prostřednictvím obrazů komunikuje se světem, vyrovnává

Sídlště, 2024, 38 x 51,5 cm, kombinovaná technika, plást

psychické napětí. Cesta je to obtížná, utrápená a riskantní, současně však smysluplná a naplňující.

I když Marta Kolářová měla na Akademii výtvarných umění v Praze výrazné učitele – Jiřího Lindovského, Antonína Střížka a Michaela Rittsteina – její výpověď je natolik původní a osobitá, že se jim ani v nejmenším nepodobá. Rovněž tvorba jejích rodičů, fotografa Viktora Koláře a scénografky Marty Roszkopfové, není pro ni nikterak svazující. Marta Kolářová si našla svou cestu a již skoro dvě dekády po absoloriu neúnavně rozvíjí své téma, přičemž se její senzitivní obrazové básně staly na výtvarné scéně samostatným a svěbytným fenoménem.

Milan Weber

Dobrovolnictví v NDM aneb nahlédni s námi za oponu

**Chceš se stát nedílnou součástí
naší organizace a poznat kouzlo
divadelního světa na vlastní kůži?
Staň se dobrovolníkem NDM!**

Co Tě čeká?

- Setkání s herci, nejen ve chvíli, kdy bude Tvým úkolem předat jim květiny
- Pomoc divákům zažít nezapomenutelný večer v divadle
- Zapojení Tvé kreativity při tvorbě reklamních předmětů a propagačních materiálů
- Překladatelská činnost
- Pomoz nám představit náš repertoár nejen svému okolí
- Výpomoc při premiérách, výstavách a jiných mimořádných akcích NDM

Co Ti můžeme nabídnout?

- Vstupenky na představení dle Tvého výběru
- Divadelní zážitky na míru
- Získání nových znalostí a dovedností (které se budou hodit do CV)
- Fajnový kolektiv a nové kontakty

Jestli máš o něco z toho zájem, tak napiš na petra.pifkova@ndm.cz.

Text Lucie Tesařová

JAK FUNGUJE KLUB MLADÉHO DIVÁKA?

md
mladý divák.cz

parta fajn lidí
milovníci kultury
15-25 let

jsme

máme

slevy na vstupenky
doprovodné programy
zdarma

Chceš to zažít?
Tak se přihlas!
Členství je zdarma!

OSTRAVA!!!

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

divadlo
tanec
kultura
hudba
film
výtvarné umění

ATELIÉR NDM

DIVADELNÍ VZDĚLÁVÁNÍ – KREATIVNÍ SETKÁVÁNÍ

Na cestách po Evropě s projektem Resistance!

Od začátku roku 2023 je Ateliér jednou z kulturních institucí, jež jsou součástí mezinárodního projektu financovaného Evropskou komisí v rámci programu CERV (Občané, rovnost, práva a hodnoty). Účelem programu je chránit a prosazovat práva a hodnoty zakotvené ve Smlouvách EU a v Listině základních práv a svobod.

Projekt **Resistance!** nese podtitul „mladý festival evropské moderní historie“ a účastní se ho tvůrčí skupiny z celkem šesti evropských zemí. Vedle České republiky, zastoupené právě Ateliérem NDM, je to Slovinsko (divadlo Glej – koordinátor celého projektu), Francie (Université Paul Valéry v Montpellieru), Nizozemsko (Het Theaterschip), Itálie (delleAli Teatro) a Portugalsko (Theatro Circo).

O co v projektu jde? Základní idea vychází z poznatku, jak málo času je ve školní výuce věnováno moderní historii v celoevropském kontextu. Cílem je proto podpora mezikulturního dialogu a vzájemného porozumění prostřednictvím **společného připomínání zásadních událostí**,

k nimž došlo v jednotlivých zemích ve 20. století.

Cílovou skupinou jsou mladí lidé ve věku 16–30 let, a to jak v pozici tvůrců a interpretů, tak v pozici diváků. V průběhu roku 2023 vyhlásila každá ze zúčastněných kulturních organizací otevřenou výzvu a na základě konkurzu vybrala skupinu talentovaných lidí. Následoval výběr tématu, jemuž se všichni pod vedením mentorů následně věnovali a pracovali na divadelní performanci, kterou do konce roku odpremiérovali v místě svého působiště.

Zastřešujícím tématem, společným pro všechny partnerské země, je historie hnutí odporu proti koloniálním, fašistickým a komunistickým totalitním režimům. Konkrétní námět si pak každá ze skupin vybrala na základě své vlastní historické zkušenosti. Slovinci se věnují okolnostem rozpadu bývalé Jugoslávie, Portugalci tzv. karafiátové revoluci v roce 1974, Nizozemci procesu dekolonizace v letech 1949–1975, italským tématem je odboj a pomsta a francouzská skupina vychází z občanských nepokojů v květnu 1968 a z následných sociálně-kulturně-politických reforem a zpracovává je v performanci, jež ukazuje, jak moc tyto události 60. let ovlivnily životy dalších generací Francouzů.

Český tým vedený divadelní lektorkou Radanou Otípkovou a hercem Vítem Rolečkem vytvořil performanci s názvem *Když*

skončilo jaro!, inspirovanou dramatickými událostmi let 1968 a 1969 – pražským jarem, okupací vojsky Varšavské smlouvy a především následným činem Jana Palacha.

V roce 2024 nastala další fáze projektu: série festivalů ve všech výše zmíněných zemích. První festivalové setkání proběhlo na přelomu dubna a května v Itálii, bezprostředně následovalo Portugalsko a v červnu jsme vycestovali do Francie. V září se festival uskuteční v Ostravě, v říjnu pak ve dvou zbývajících zemích – Slovinsku a Nizozemsku.

Jednotlivé performance jsou v rámci každého národního festivalu prezentovány dvakrát – jednou pro veřejnost, jednou pro školy. Po každém vystoupení následuje krátká diskuse, během níž se mohou diváci vyjádřit k tomu, co zhlédli, na cokoli se doptat a debatovat o tom, jaké jsou souvislosti mezi minulými událostmi a současným děním ve světě.

Pokud vás idea projektu zaujala, máte možnost jednotlivé performance vidět na vlastní oči. Ostravský festival Resistance! bude probíhat od 10. do 12. září 2024. Veškeré informace budou zveřejněny na webu ndm.cz v záložce Ateliér → Resistance!

Tento projekt byl financován s podporou Evropské komise v rámci programu CERV (Občané, rovnost, práva a hodnoty).

Společný workshop všech účastníků festivalu Resistance! v Itálii

Portugalská performance v kulturním klubu Bloom v italském městě Mezzago

Francouzská performance v kulturním klubu Bloom v italském městě Mezzago

Diskuse po české performanci KDYŽ SKONČILO JARO! na střední škole v italském městě Vimercate

Poetické kavárny

V září se v kavárně Národní dům budeme věnovat textům českých autorů, k nimž se interpreti Anna Cónová, Jan Fišar a Tomáš Jirman nejraději vrací.

Termíny a témata dalších Poetických kaváren najdete v měsíčních programových zpravodajích a na webu NDM v záložce Ateliér → Poetická kavárna a Ateliér → Program akcí ATELIÉRU (zde je vždy i odkaz na nákup vstupenek).

POETICKÁ KAVÁRNA:

Staré lásky nerezaví

Účinkují: **Anna Cónová, Jan Fišar, Tomáš Jirman**

Hudební doprovod: **David Schreiber, Daniel Nosek**

V pondělí 23. září v 18 hodin v kavárně Národní dům (Divadlo Jiřího Myrona)

Vstupenky v ceně 100 Kč zakoupíte v prodeji vstupenek NDM anebo on-line na www.ndm.cz v záložce Ateliér → Poetická kavárna.

Poetické kavárny jsou financovány z rozpočtu Ministerstva kultury,

Moravskoslezského kraje, statutárního města Ostravy a městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Divadelní akademie třetího věku

Cyklus přednášek o historii a vývoji jednotlivých druhů divadla určený primárně seniorům bude pokračovat již čtvrtou sezónou! Po muzikálu, činohře a opeře, jimž jsme se věnovali v minulých letech, přichází na řadu nejestetičtější z divadelních umění: scénický tanec. Zajímá-li vás, jaké jsou prapočátky baletu, jakými cestami se ubíral

jeho vývoj a jaké světové osobnosti se na něm podílely i jak se tanci na světových jevištích daří dnes, přihlaste se do naší Divadelní akademie třetího věku. Stačí napsat na e-mail daniela.jirmanova@ndm.cz.

Přednášky probíhají každou druhou středu (tedy jednou za 14 dní) od 10.00 do 11.30 hodin.

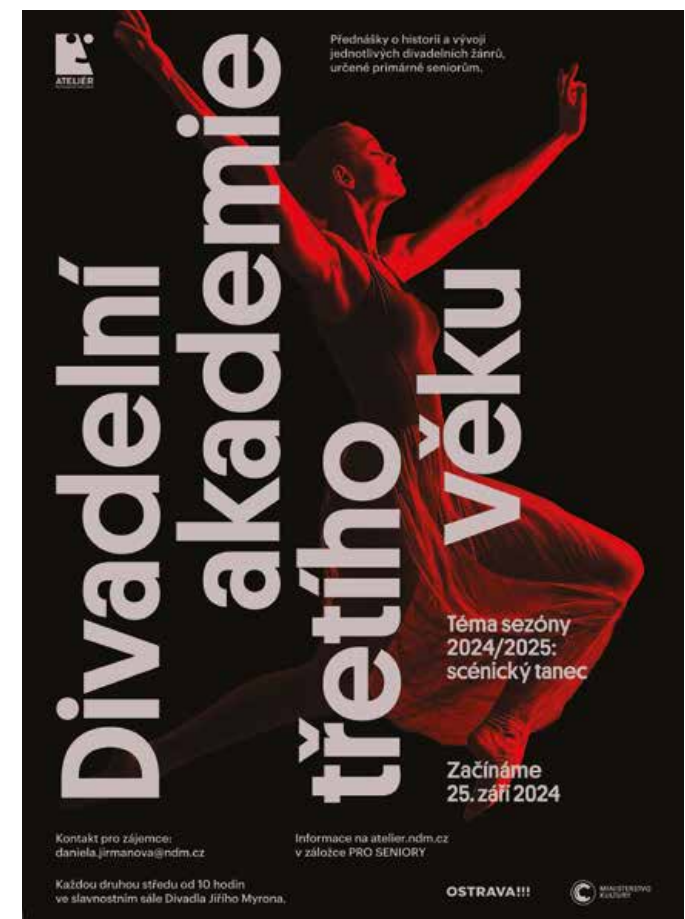
Informace a termíny přednášek najdete na webu NDM v záložce Ateliér → Pro seniory a Ateliér → Program akcí ATELIÉRU

Divadelní akademie třetího věku je financována z rozpočtu Ministerstva kultury a statutárního města Ostravy.

(dj)

Přednáška o operním žánru. Foto archiv Ateliéru NDM

f Ateliér NDM je na Facebooku:
Ateliér pro divadelní vzdělávání při NDM

i Ateliér NDM je na Instagramu:
[atelier.ndm](https://www.instagram.com/atelier.ndm)

Spolufinancováno Evropskou unií

Erasmus+ Enriching lives, opening minds.

MINISTERSTVO KULTURY

Moravskoslezský kraj

OSTRAVA!!!
MORAVSKÁ OSTRAVA A PŘÍVOZ

OSTRAVA!!!

klia
květinové studio

Hlučín
Ostravská 7, 747 01 Hlučín

Avion Shopping park
Rudná 3114/114,
730 30 Ostrava

www.studioklia.cz

shf 2024
svatováclavský
hudební
festival

Divadlo Jiřího Myrona

18/09
STŘEDA
19.00

**70 LET:
ONDRÁŠOVSKÉ PUTOVÁNÍ
VÝROČÍ FOLKLORNÍCH HVĚZD**

VOJENSKÝ UMĚLECKÝ SOUBOR ONDRÁŠ

e-vstupenky na www.shf.cz

ZA FINANČNÍ
PODPORY

PARTNER
KONCERTU

MEDIÁLNÍ
PARTNERI

REKLAMNÍ
PARTNER

OSTRAVA!!!

Česká televize

eurowork

**TO PRAVÉ MÍSTO
PRO MILOVNÍKY KNIH
A SKVĚLÉ KÁVY**

KNIHCENTRUM.cz
vedle Divadla A. Dvořáka

KNIHCENTRUM.cz
Dům knihy Ostrava

**MECENÁŠSKÝ KLUB
NÁRODNÍHO DIVADLA
MORAVSKOSLEZSKÉHO**

**MECENÁŠEM SE MŮŽE STÁT KAŽDÝ
VY, VAŠE RODINA NEBO FIRMA**

www.ndm.cz

LÁSKA K DIVADLU

DOBŘÍ POČIT

SPOLČENÝ OČI

OSOBITÉ VÝHODY

INFORMUJEME VÁS

KDE SI MŮŽETE ZAJISTIT VSTUPENKY
ČI DÁRKOVÉ VOUCHERY?

- PRODEJ VSTUPENEK**
v pasáži v Divadle Jiřího Myrona,
Čs. legii 148/14, Ostrava
 - PRODEJ PŘEDPLATNÉHO**
v pasáži v Divadle Jiřího Myrona,
Čs. legii 148/14, Ostrava
pondělí 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00	pondělí 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00
úterý 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00	úterý 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00
středa 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00	středa 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00
čtvrtek 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00	čtvrtek 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00
pátek 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00	pátek 9.00 – 12.00 13.00 – 17.00
sobota a neděle zavřeno	sobota a neděle zavřeno
- tel.: **596 276 203, 596 276 242**
e-mail: vstupenky@ndm.cz
objednávky vstupenek nad 10 ks
tel.: **596 276 189, 596 276 260**
- tel.: **596 276 202, 724 892 133**
e-mail: predplatne@ndm.cz

- e-VSTUPENKY, DÁRKOVÝ VOUCHER a MOJE ABO**
– nakupujte, platte a tiskněte v pohodlí domova na www.ndm.cz
(zvýhodnění senior, dítě, ISIC, ITIC lze uplatnit i na e-vstupenky)
- v prodejních sítích **Colosseum Ticket** a **Ticketportal**
- hodinu před začátkem představení u pokladny**
– v Divadle Antonína Dvořáka – telefon: **596 276 420**
– v pasáži Divadla Jiřího Myrona – telefon: **596 276 242**
- na dalších prodejních místech NDM – jejich seznam najdete na www.ndm.cz

VEŘEJNÉ GENERÁLKY

Vstupenky je možné zakoupit **on-line**, ale také v pokladně **v pasáži v Divadle Jiřího Myrona**. Na veřejné generálky platí jednotné vstupné. Konání veřejné generálky určuje inscenační tým.

CENÍK VSTUPENEK

Ceník vstupenek na jednotlivá představení a přehled poskytovaných zvýhodnění naleznete v pokladnách NDM.

U nevyprodaných představení jsou vstupenky v prodeji hodinu před začátkem představení přímo ve večerních pokladnách v Divadle Antonína Dvořáka a v divadelní pasáži v Divadle Jiřího Myrona.

PODPORUJÍ NÁS

Činnost Národního divadla moravskoslezského, příspěvkové organizace, je financována z rozpočtu statutárního města Ostrava.

Aktivita Národního divadla moravskoslezského jsou také finančně podporovány Ministerstvem kultury České republiky a Moravskoslezským krajem.

prodej – předprodej vstupenek

Colosseum Ticket **ticketportal** **RENGL** **HITRADIO ORION** **deník** **muzikál expres**

PERA+ **Klasika Plus.cz** **H Harmonie** **ostravan.cz** **KNIHCENTRUM.cz** **DANCE CONTEXT**

GVUO **Státní fond kultury ČR** **„ROK“ „ČESKÉ“ „HUDBY“ 2024** **SMEJANA 200** **NADACE ŽIVOT UMĚLCE** **OSTRAVA!!! MORAVSKÁ OSTRAVA A PŘÍVOZ**

www.ndm.cz **MINISTERSTVO KULTURY** **Moravskoslezský kraj** **OSTRAVA!!!**

REDAKCE

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ
příspěvková organizace statutárního města Ostrava

Čs. legii 148/14, 701 04 OSTRAVA – Moravská Ostrava,
telefon: **596 276 111**, e-mail: vstupenky@ndm.cz

Ředitel: Jiří Nekvasil

Správní ředitel: Vítězslav Raszka

Hudební ředitel opery: Marek Šedivý

Šéf činohry: Vojtěch Štěpánek

Šéfka baletu: Lenka Dřímlová

Šéfka muzikálu: Gabriela Petránková

Šéf výpravy, scénograf: David Bazika

Šéfka marketingu a obchodu: Markéta Chlebová

Tisková mluvčí a PR: Šárka Swiderová

Šéfka mimořádných projektů: Kateřina Svobodová

Manažerka mimořádných projektů: Petra Pířková

Adresa redakce: Čs. legii 148/14, 701 04 Ostrava – Moravská Ostrava

Odpovědná redaktorka: Lenka Schreiberová

Autoři textů: Juraj Bajús, Tereza Cigánková, Marek David, Lenka Dřímlová, Pavel Gejguš, Halina Františková, Daniela Jirmanová, Karin Lednická, Karolína Pečenková, Petra Pířková, Michael Prostějovský, Lenka Schreiberová, Barbora Skálová, Tereza Strmisková, Alice Taussiková, Milan Weber, Norbert Závodský

Program a repertoár: Milena Sladká

Technická spolupráce: Hana Marušáková

Grafická úprava: Václav Melecký

Redakční uzávěrka: 22. 6. 2024

Vychází: 26. 8. 2024

Vydalo: Národní divadlo moravskoslezské

Tisk: CZECH NEWS CENTER, a. s., CZECH PRINT CENTER tiskárna Ostrava

ISSN 2533-705X

PROGRAM – SRPEN 2024

31.	JONÁŠ A TINGL-TANGL – hostování Hukvaldy, Svatováclavský hudební festival 2024	16.00	M
-----	--	-------	---

PROGRAM – ZÁŘÍ 2024

2.	INTERVIEW	19.00	M
3.	OKNO	19.00	B
4.	HORNICKÉ VDOVY	19.00	Č
5.	HORNICKÉ VDOVY	19.00	Č
14.	PRAVDA	19.00	Č
15.	PRAVDA	19.00	Č
18.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
20.	PRAVDA	19.00	Č
21.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M
22.	JONÁŠ A TINGL-TANGL – hostování ve Slezském divadle Opava	19.00	M
24.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
25.	HORNICKÉ VDOVY	19.00	Č
26.	INTERVIEW	19.00	M
27.	INTERVIEW	19.00	M
28.	OKNO	16.00	B
29.	O LÍNÉ BABIČCE	16.00	Č

KAVÁRNA
NÁRODNÍ DŮM

PROGRAM – ZÁŘÍ 2024

23.	POETICKÁ KAVÁRNA	19.00	
-----	------------------	-------	--

PROGRAM – ŘÍJEN 2024

1.	INTERVIEW	19.00	M
2.	INTERVIEW	19.00	M
3.	OKNO	19.00	B
4.	HORNICKÉ VDOVY	19.00	Č
5.	OKNO	19.00	B
6.	O LÍNÉ BABIČCE	16.00	Č
8.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M
9.	INTERVIEW	19.00	M
12.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M
13.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	16.00	M
15.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
16.	PRAVDA	19.00	Č
18.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
19.	LÍP SE LOUČÍ V NEDĚLI	19.00	M
26.	DISCOTECA PARAISO – česká premiéra	19.00	Č
29.	JONÁŠ A TINGL-TANGL	19.00	M
30.	DISCOTECA PARAISO – první repríza	19.00	Č

SLAVNOSTNÍ SÁL
VLADIMÍRA KRISTINA

PROGRAM – ŘÍJEN 2024

16.	KONCERT AGENTURY PRESTO	19.00	K
-----	-------------------------	-------	---

Změna programu vyhrazena!

ZÁKLADNÍ OBCHODNÍ INFORMACE PLATNÉ PRO 106. SEZÓNU

Ceny a zvýhodnění jsou poskytovány dle aktuálního ceníku Národního divadla moravskoslezského

- zvýhodnění 50% pro seniory nad 65 let, pro ZTP, ZTP/P
(neplatí pro mimořádná představení a hostující soubory)*
- zvýhodnění 50% pro držitele ISIC karty / studentské karty, zvýhodnění lze uplatnit také na e-vstupenku (neplatí pro mimořádná představení a hostující soubory)*
- zvýhodnění 50% pro držitele ITIC karty / pro pedagogy, zvýhodnění lze uplatnit také na e-vstupenku (neplatí pro gala, premiéry, hostující soubory, silvestrovská a mimořádná představení)*

- zvýhodnění 50% na rodinné vstupné
(pouze u takto označených představení)
- zvýhodnění se nesčítají
- NDM je oprávněno poskytovat zvýhodnění změnit / uplatnit pouze na vybraná představení

* pokud není uvedeno jinak

Více na www.ndm.cz

NÁRODNÍ DIVADLO
MORAVSKOSLEZSKÉ

JÍZDA HISTORICKOU
DIVADELNÍ TRAMVAJÍ

V rámci oslav 130. výročí otevření Národního domu, dnešního Divadla Jiřího Myrona, a 130 let MHD v Ostravě je **22. září 2024** naplánována jízda historické divadelní tramvaje po Ostravě!

Kde jinde na zastávce nebo během jízdy potkáte operní pěvce, baletku, muzikálovou star nebo postavy z vašich oblíbených inscenací?

Nechte se svést i pobavit. Na zastávkách na vás budou s krátkým programem čekat herci, zpěváci a tanečníci Národního divadla moravskoslezského. Soutěživí diváci/cestující navíc získají možnost návštěvy divadla s výraznou slevou!

Tramvaj jede za každého počasí. Prosím, nastupujte! Těšíme se na společnou jízdu, která je bezplatná!

Foto Radim Kolíbk

NÁRODNÍ DIVADLO MORAVSKOSLEZSKÉ

PRO MĚNY A

KONSTANTY

PREMIÉRY

106 • sezóna 24 / 25

Opera — ŠARLATÁN — TURANDOT — POPELKA
FLORENTSKÝ SLAMĚNÝ KLOBOUK — JULIUS CAESAR V EGYPTĚ

Činohra — DISCOTECA PARAISO — ŤULULUM — PTÁČCI
GURU TARTUFFE — SOUMRAK NAD KRAJINOU

ABBA / Scény z manželského života — KRVAVÁ SVATBA

Balet — ČISTÁ RADOSTance — PEER GYNT

Muzikál — ELISABETH — MAMMA MIA!

3 divadla — 4 soubory

Předplatné

v prodeji